Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

14 ДЕКАБРЬ 1966 й. ЧОРШАНБА
1 -йил чиқиши.
№ 140
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ СЕКРЕТАРЛАРИНИНГ СЕМИНАРИ

Ленин район партия комитетида бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг бир кунлик семинари бўлиб ўтди.

Семинар қатнашчилари партия раҳбарлигининг ленинча нормаларига оид, коммунистик қурилишда партия ролининг ошиб бориши, партия хўжалигини олиб бориш, халқ контроли группалари ишини ташкил этиш ва «Комсомол прожекторифи» ишига оид лекция ва докладларни қизиқиш билан тингладилар.

Семинарда лекция ва докладларни олий партия мактабининг старший ўқитувчиси В. Наземнов, шаҳар партия комитетининг секретарлари В. Окунский ва Р. Бобожонова, район партия комитетининг секретари Ш. Ҳасанбоев, район комсомол комитетининг секретари Т. Иброҳимов, район партия комитети ташкилий бўлим мудири вазифасини ижро этувчи Д. Козлов, район халқ контроли комитетининг раиси С. Шабаева ва лектор Н. Злобин ўртоқлар ўқидилар.

ТЕМИР-БЕТОН ЗАВОДЛАРИДА

Планга қўшимча

Қуйлиқдаги 2-темир-бетон буюмлари заводи коллективининг меҳнати жуда ҳам баракали. Коллектив бу йилги топшириқларни муддатидан илгари шараф билан адо этди. Коллектив пландан ташқари 10 минг 250 кубометр ҳар хил колонкалар ва 1225 кубометр пойдевор блоклари ишлаб чиқариб, қурилиш майдонларига етказди.

Айниқса, корхона пешқадамларидан Х. Зарипов, Н. Самадов, Ғ. Ҳасанов ва бошқалар самарали меҳнат қилмоқдалар. Бу азаматлар йил охиригача 7 минг кубометр колонка ва 6 минг 200 кубометр пойдевор блоклари ишлаб чиқариш учун курашмоқдалар.

Вафодор коллектив

Тошкент шаҳрини тиклаш ва қайта қуриш бош бошқармасига қарашли 1-темир-бетон буюмлар заводи коллективи партия ва ҳукуматимизнинг зилзила оқибатларини тугатиш юзасидан белгилаган топшириқларини шараф билан бажара бориб, катта меҳнат зафарини қўлга киритди. Беш йилликнинг дастлабки йили топшириғи муддатидан йигирма кун олдин бажарилди.

Тошкент қурилишларига пландан ташқари 900 кубометр темир-бетон маҳсулотлари етказиб берилди. Меҳнатсевар коллектив йил охиригача яна 14 минг кубометр ҳажмда темир-бетон маҳсулотлари тайёрлаб, янги йилни ёруғ юз билан кутиб олиш иштиёқида социалистик мусобақани қизитиб юбордилар.

«Юлдузча»га марҳамат

Шота Руставели кўчасида 7-трамвай айланадиган жойда янги ошхона очилди.

Бу янги ошхонани пойтахтимиздаги Фрунзе район қурилиш трестининг қўли гул бинокорлари қуриб битказдилар.

Ошхонанинг И. Тўхтаев, М Солиев, В. Ваҳобов каби пазандалари хўрандаларга маданий хизмат кўрсатишмоқда.

ФЕСТИВАЛЬ ҚЎШИҚЛАРИ ЯНГРАЙДИ

Совет давлатининг 50 йиллик юбилейи зўр тантана билан нишонланадиган кун тобора яқинлашмоқда. Дилларни фахр ва ғурур билан тўлдирадиган бу санани муносиб кутиб олиш ҳар бир совет гражданининг олий мақсадидир.

Ишчи қаҳрамонона меҳнатининг самараси олим ақл-заковатининг маҳсули, бастакор жанговар ижоди, ёзувчи қалб ҳарорати билан, хуллас, барча касбдаги кишилар бу улуғвор кунга муносиб тухфа билан пешвоз чиқишга қизғин ҳозирлик кўрмоқда.

1966—1967 йилларда ҳаваскорлик санъатининг шаҳар фестивалини ўтказишга қарор қилингани ҳам шонли юбилейни муносиб кутиб олишнинг катта тадбирларидан биридир.

Республикамизнинг пойтахт шаҳрида ҳаваскорлик санъати кейинги йилларда жуда тез ривож топиб бормоқда. Завод ва фабрикалар, илмий муассасалар ва ўқув юртларида йил сайин янгидан-янги тўгараклар очилмоқда, уларда иштирок этаётган ҳаваскорлар сафи эса кун сайин ўсиб бормоқда. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги шарафига ўтказиладиган бу фестиваль ҳам бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг янада кулоч ёзиб ривожланишига, унинг сафларини янги-янги талантлар билан тўлдиришга, халқ оммаси ижодининг ғоявий-бадиий даражасини тағин ҳам юксалтиришга хизмат қилади. Фестивалга тайёргарлик ана шу олижаноб ниятни амалга ошириш чорасида ўтмоғи, халқимизнинг она-Ватанга чексиз ҳурмат билан тўлиб-тошаётган қалби жанговор қўшиқларда, жозибадор рақсларда, жўшқин куйларда ўз ифодасини топмоғи лозим.

Ҳаваскорлик санъати шаҳар фестивалига пухта ҳозирлик кўра бошлаган коллективлар бугун талайгина ишларни амалга ошириб қўйдилар. Улар ўз репертуарларини саралашга, уни жанговарлик руҳи билан суғоришга, бадиий ҳаваскорликнинг янги қирраларини намоён этишга алоҳида эътибор бермоқдалар. Бадиий ҳаваскорлик тўгараклари мунтазам ишлаб турган корхоналарда ишчилар ҳаёти ҳам янада қувноқ ва шод-хуррамлик билан ўтмоқда. Биргина тўқимачилар Маданият саройи ҳузуридаги ўнлаб ҳаваскорлик коллективларининг ана шу улкан ишга пухта ҳозирлик кўрабошлаганини айтиб ўтишнинг ўзи кифоядир. Бу ерда олиб борилаётган ҳамма ишлар катта юбилейимизни муносиб қаршилашга қаратилгандир. Тўгараклар ўз планларини, ўз репертуарларини байрам руҳидаги асарлар билан бойитмоқдалар.

«Ташкенткабель», Октябрь революцияси номли заводлар, Октябрь районидаги маданият уйи бадиий ҳаваскорлари ҳам бу оммавий тадбирга катта масъулият билан ҳозирлик кўришга киришдилар.

Бироқ, шуниси ачинарлики, кўпгина ташкилотларда, олий ўқув юртларида шаҳар фестивалига тайёргарлик у ёқда турсин, тўгараклар сонини белгилаш, уларнинг репертуарини аниқлаш ишига ҳам киришилгани йўқ. Район комсомол, касаба союз ташкилотлари, шаҳар халқ маорифи бўлими ва унинг районлардаги органлари бу ишга чинакам бош қош бўлиб, оталиқни ўз зиммаларига олганларича йўқ. Айрим корхоналарда эса шаҳар фестивали бўлиши тўғрисидаги хабарни ҳам билмайдилар.

Шонли Октябрь 50 йиллигини тантанали нишонлаш олдидан ўтказиладиган бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг шаҳар фестивали санъатнинг барча турларини кенг омма орасида актив пропаганда қилмоғи, коммунизм қуриш ишидаги улкан муваффақиятларимизни, меҳнат тантанасини, совет кишиларининг жасоратини мадҳ этувчи куй ва қўшиқлар байрамига айланмоғи лозим.

Шаҳар фестивали театр, музика, ашула ва хор, рақс, тасвирий ва кино санъатлари бўйича уч даврада ўтказилади. Фестивалнинг биринчи даврaси корхона, муассаса, ўқув юртлари, ҳарбий қисмлар, маданият уйлари ва саройларида, иккинчи даврaси районлар бўйича ва ниҳоят учинчи даврaси шаҳар бўйича ўтказилади. Шаҳар фестивалидан муваффақиятли ўтган коллективлар республика фестивалида қатнашиш ҳуқуқини оладилар.

Шаҳар фестивали келгуси йилнинг январь ойидан апрель ойигача якунланиши керак.

Ҳозирлик кўриш учун саноқли кунлар қолди, Қолган қисқа муддат ичида бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ишига мутасадди бўлган кишилар, шунингдек, фестивални ўтказиш бўйича ҳар бир районда тузилган ташкилот комитетларининг аъзолари бу умумхалқ байрамига тайёргарлик ишига зўр уюшқоқлик билан киришишлари лозим.

Пойтахтимизда ижодий коллективларнинг мавжудлиги шаҳар фестивалини юксак савияда ўтказишнинг асосий омилидир. Профессионал санъаткорлар бадиий ҳаваскорликнинг янада ривожланиши учун яқиндан ёрдам бермоқлари, улар қолган қисқа муддат ичида ҳар бир ижодий коллективни оталиққа олишни ўзларининг муқаддас бурчлари деб ҳисобламоқлари даркор.

Умумшаҳар байрами — шаҳар фестивалига саноқли ҳафталар қолди. Уни пухта ва зўр тайёргарлик билан ўтказиш ҳар бир корхона, муассаса, олий ўқув юрти, мактаблар ва бошқа коллективларнинг муҳим вазифаларидан биридир.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми 1966 йил 13 декабрда ўз ишини давом эттирди.

Марказий Комитет Пленуми «СССРнинг халқаро сиёсати ва КПССнинг коммунистик ҳаракат жипслиги учун кураши тўғрисида» КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладини муҳокама қилди.

Музокараларда Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Д. А. Кунаев, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Н. Г. Егоричев, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. Е. Шелест, КПСС Ленинград область комитетининг биринчи секретари В. С. Толстиков, КПСС Хабаровск ўлка комитетининг биринчи секретари А. П. Шитиков, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, СССР Мудофаа министрининг биринчи ўринбосари А. А. Гречко, ВЦСПС Раиси В. В. Гришин, Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. И. Бодюл, СССР Фанлар Академиясининг президенти М. В. Келдиш, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. Усубалиев, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. М. Машеров ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Марказий Комитет Пленуми «СССРнинг халқаро сиёсати ва КПССнинг коммунистик ҳаракат жипслиги учун кураши тўғрисида» бир овоздан қарор қабул қилди.

Марказий Комитет Пленуми «СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1967 йилги Давлат плани лойиҳаси тўғрисида» СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госплани раиси ўртоқ Н. К. Байбаковнинг докладини ҳамда «СССРнинг 1967 йилги Давлат бюджети лойиҳаси тўғрисида» СССР Молия министри ўртоқ В. Ф. Гарбузовнинг докладини тинглади.

Марказий Комитет Пленуми ана шу масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Пленум ўртоқ М. С. Соломенцевни КПСС Марказий Комитетининг секретари қилиб сайлади.

Шу билан КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини тамомлади.

СССРНИНГ ХАЛҚАРО СИЁСАТИ ВА КПССНИНГ КОММУНИСТИК ҲАРАКАТ ЖИПСЛИГИ УЧУН КУРАШИ ТЎҒРИСИДА

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми «СССРнинг халқаро сиёсати ва КПССнинг коммунистик ҳаракат жипслиги учун кураши тўғрисида» КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладини тинглаб ва муҳокама этиб, **қарор қилади:**

Марказий Комитет Сиёсий бюросининг халқаро сиёсат ва жаҳон коммунистик ҳаракати соҳасида партия XXIII съезди ишлаб чиққан йўлни амалга оширишга қаратилган сиёсий йўли ва амалий фаолияти бутунича ва тўла равишда маъқуллансин.

Пленум шуни қайд қиладики, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати империализмнинг агрессив кучларига қарши кураш олиб бориб, турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшашидан иборат ленинча йўлни изчиллик билан ўтказиб, мамлакатимизнинг халқаро позицияларини янада мустаҳкамлашга эришдилар. Совет Иттифоқи умумий тинчлик ва халқлар хавфсизлигини ҳимоя қилишга, меҳнаткашлар оммасининг озодлик, тинчлик ва социал тараққиёт учун кураши ишига катта ҳисса қўшмоқда.

Шу билан бирга, империалистик давлатларнинг, аввало. Америка империализмининг, шунингдек Германия Федератив Республикаси реваншчи доираларининг агрессив сиёсати халқаро вазиятни нормаллаштириш ва тинчликни мустаҳкамлаш йўлида жиддий ғовларни вужудга келтирмоқда. Империализмнинг урушқоқ кучларига ва уларнинг бошка мамлакатлар ички ишларига аралашиш ва ҳарбий низоларни авж олдириш сиёсатига бундан буён ҳам қаттиқ зарба бериш зарур.

Пленум Сиёсий бюро ва Совет ҳукуматининг Вьетнам масаласидаги позициясини маъқуллайди, АҚШ империализмининг жиноий агрессиясига қарши Вьетнам халқининг қаҳрамонона курашини бундан буён ҳам ҳар томонлама, қўллаб-қувватлаш зарур деб ҳисоблайди.

Европа хавфсизлигини мустаҳкамлаш ишига катта аҳамият бериб, Пленум Варшава шартномаси мамлакатлари коммунистик ва ишчи партиялари Марказий Комитетлари биринчи секретарларининг ва ҳукуматлар бошлиқларининг Варшава ҳамда Бухарест кенгашлари ҳужжатларида баён қилинган принципларни амалга ошириш учун курашни муҳим вазифа деб ҳисоблайди.

Марказий Комитет Пленуми шу нарсани алоҳида таъкидлайдики, ҳозирги халқаро вазиятда жаҳон социализм системасининг жипслиги ва қудратини мустаҳкамлаш, социалистик давлатлар ўртасидаги сиёсий ва иқтисодий ҳамкорликни ривожлантириш, ишчилар синфининг халқаро бирдамлигини мустаҳкамлаш, мустамлакачилик асорати ва янги мустамлакачиликка қарши курашаётган халқларни қўллаб-қувватлаш, миллий озодлик кучлари билан иттифоқни мустаҳкамлаш йўлини оғишмай амалга ошириш ҳар қачонгидан кўра муҳимроқдир.

Марказий Комитет Пленуми Сиёсий бюронинг ва Совет ҳукуматининг КПСС билан Хитой Компартияси ўртасидаги, Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги ўзаро муносабатлар соҳасидаги йўлини ва амалий фаолиятини тўла равишда маъқуллайди. Кейинги вақтларда Хитойда бўлаётган воқеалар, Хитой Компартияси Марказий Комитети XI пленумининг қарорлари Мао Цзэ-дун ва унинг группасининг буюк давлатчилик, антисовет сиёсати янги, хатарли босқичга кирганлигини исбот қилади. Хитой Компартияси ҳозирги раҳбарларининг халқаро майдонда ўтказаётган йўли; уларнинг социалистик мамлакатларга нисбатан тутган сиёсати; бизнинг партиямизга ва совет халқига қарши душманлик кампанияси ва халқаро коммунистик ҳаракатдаги бузғунчилик ҳаракатлари — буларнинг ҳаммаси марксизм-ленинизмга тамомила ётдир. Бундай сиёсат, бундай ҳаракатлар социализм манфаатларига, халқаро ишчилар ҳаракати ва озодлик ҳаракати манфаатларига, Хитой халқининг ўз социалистик ғалабаларига зарар етказади ва объектив равишда империализмга ёрдам беради.

Марказий Комитет Пленуми партиямизнинг Хитой Компартияси билан, Хитой Халқ Республикаси билан дўстлик ва интернационал бирдамлик йўли мустаҳкам йўл эканлигини таъкидлайди. Шу билан бирга, Пленум ҳозирги Хитой раҳбарларининг антиленинча қарашларини ва буюк давлатчилик, миллатчилик йўлини қатъиян фош қилиш, марксизм-ленинизмни, 1957 ва 1960 йилларда бўлиб ўтган Москва кенгашлари ишлаб чиққан бош йўлни ҳимоя қилиш учун курашни кучайтириш зарур, деб ҳисоблайди.

Ҳозирги шароитда марксизм-ленинизм, пролетар интернационализмининг принципиал асосида барча коммунистик ва ишчи партияларнинг жипслиги учун кураш янада катта аҳамиятга эгадир. КПСС Марказий Комитети қардош марксчи-ленинчи партияларнинг ҳозирги вақтда коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг янги халқаро кенгашини ўтказиш учун қулай шароитлар вужудга келмоқда, деган фикрига қўшилганлигини билдиради. Партиялар ўртасида олиб бориладиган ўзаро маслаҳатлашиш жараёнида бу кенгашга яхши тайёргарлик кўриш лозим.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми Совет Иттифоқининг партия ташкилотларини, барча меҳнаткашларини ўзларининг ижодий меҳнати билан мамлакатнинг иқтисодий ва ҳарбий қудратини янада оширишга, коммунистик қурилишнинг партия Программасида ва КПСС XXIII съезди қарорларида белгилаб берилган буюк планларини муваффақиятли амалга оширишга, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли эллик йиллигини муносиб кутиб олишга даъват этади.

СССР Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1967 йилги Давлат плани ва СССРнинг 1967 йилги Давлат бюджети тўғрисида

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИ

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1967 йилги Давлат плани лойиҳаси ва СССРнинг 1967 йилги Давлат бюджети лойиҳаси асосан мақуллансин.

Михаил Сергеевич Соломенцев—КПСС Марказий Комитетининг секретари

1913 йилда деҳқон оиласида туғилган, рус, 1940 йилдан буён КПСС аъзоси . маълумоти олий — Ленинград политехника институтини тамомлаган.

1930 йилдан — колхозчи бўлиб ишлаган. 1940 йилдан бошлаб институтни тамомлаб чиққандан кейин мастер, цех бошлиғи. Марказий Комитетнинг партия ташкилотчиси, бош инженер, завод директори бўлган. 1954-1957 йилларда КПСС Челябинск область комитетининг секретари, иккинчи секретари вазифасида ишлаган. 1957 йилдан бошлаб Челябинск халқ хўжалиги кенгашининг раиси бўлган. 1959 йилдан бошлаб Қарағанда область партия комитетининг биринчи секретари, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари бўлиб ишлаган. 1964 йилдан — КПСС Ростов область комитетининг биринчи секретари, 1966 йилдан — КПСС Марказий Комитети оғир саноат бўлимининг мудири бўлган.

СССР Олий Советининг депутати, Иттифоқ совети қонун лойиҳалари тайёрловчи комиссиясининг раиси.

Совет Иттифоқининг орден ва медаллари билан мукофотланган.

ТАСС АХБОРОТИ „Космос-135“

1966 йил 12 декабрда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши — «Космос-135» учирилди. Йўлдош ичига 1962 йил 16 мартда ТАСС эълон қилган программага мувофиқ, космик фазони тадқиқ қилишга мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Йўлдошда илмий аппаратлардан ташқари орбита элементларини аниқ ўлчовчи радиосистема; приборларнинг ва илмий аппаратларнинг иши тўғрисидаги маълумотларни ерга юбориб турувчи радиотелеметрик система бор.

Координациялаш - ҳисоблаш маркази олинаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

АҚШ элчиси Сайгондан жўнаб кетди

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Американинг Жанубий Вьетнамдаги элчиси Лож Сайгондан АҚШга учиб кетди. Ассошиэйтед Пресс агентлиги мухбирининг Сайгондан юборган хабарида айтилишича, Лож Рождество байрамини АҚШда ўтказади.

Элчи АҚШга жўнаб кетиш арафасида, Лож истеъфо бермоқчи ва Сайгонга қайтиб келмоқчи эмас, деган хабарлар кенг тарқалди.

ЁШ ПОДПОЛЬЕЧИЛАР КУРАШИГА БАҒИШЛАБ

ПРАГА, (ТАСС). Брнодаги ишчилар ҳаракати музейида нацистлар оккупацияси йилларидаги ёшларнинг «Предвой» («Авангард») деган яширин коммунистик ташкилоти фаолиятига бағишлаб виставка очилди.

Виставкага кўпгина фотографиялар ва 50 га яқин оригинал ҳужжатлар ва шу жумладан яширин тарзда нашр этилган журналлар ва бошқа матбуот материаллари, ташкилот аъзоларининг шахсий ёзувлари қўйилган.

Ёшларнинг яширин «Предвой» ташкилоти 1943 йилнинг охирларида вужудга келди ва шундан кейин Чехия территориясида жуда кўп маҳаллий ташкилотлар тузилди. Чехиядаги «Предвой» ташкилоти раҳбарлигининг аъзоларини гестапо қамоққа олиб, Прага қўзғолони бошланишидан уч кун олдин қатл қилган эди.

Улкан танкер денгизга чиқди

ТОКИО, (ТАСС). 210 минг тонна ҳажмлик дунёда энг катта «Идэмицу-Мару» танкери қуриб битказилиб, биринчи сафарга чиқарилди. «Идэмицу-Мару» мунтазам суратда Қувайтга қатнаб туради ва ҳар сафар 245 миллион литр тозаланмаган нефть олиб келади.

Узунлиги 342 метр, кенглиги эса, 50 метр келадиган бу ноёб кемани бошқариш батамом автоматлаштирилган. Унинг командаси атиги 32 кишидан иборат.

Танкер «Исикавадзима — Харима» немасозлик компанияси корхонасида февраль ойида қурила бошланган ва сентябрда сувга туширилган эди.

ЯНА ҲУЖУМ ҚИЛИНДИ

ХАНОЙ. 7-флот авианосцларида ҳамда Жанубий Вьетнам ва Таиланддаги базаларда жойлашган Америка самолётларининг галалари 10, 11 декабрь кунлари Вьетнам Демократик Республикасининг территориясига бир неча марта бостириб кириб, бир неча вилоятдаги аҳоли зич яшайдиган районлар билан саноат объектларини бомбардимон қилди ва ўққа тутди.

(ТАСС).

«ГЕРАКЛИОН»НИНГ ҲАЛОКАТИГА ДОИР

АФИНА. Эгей денгизидаги фожиа 217 кишининг ёстиғини қуритди. Денгиздан 61 жасад топиб олинди. Қолган кишилар бедарак йўқолган деб ҳисобланмоқда. «Гераклион» кемаси ҳалокатининг сабабларини текшириш шуни кўрсатдики, фожиа учун кема қатнов компаниясининг эгалари асосий жавобгардирлар. Инспекция маъмурларининг кемаси ишлатишга берган рухсати шу йил 30 ноябрдаёқ тамом бўлиб, кема ремонт қила бошланиши керак эди.

(ТАСС).

Ғарбий Германия аҳолиси активлашиб бораётган қора кучларнинг ҳар бир қадамини жуда ҳам ҳушёрлик билан кузатиб бормоқда.

Мюнхен шаҳрининг неча минглаб аҳолиси — студентлар, касаба союз активлари яқинда шаҳар кўчаларида катта намойиш ўтказдилар. Улар кўтарган плакатлар «вабо» хавфини тарқатаётганларга қарши норозилик сўзлари билан тўлиб-тошган эди.

АДН—ТАСС фотоси.

Москвадаги электровакуум асбоблари заводи коллективи Совет давлатининг 50 йиллик юбилейини меҳнат муваффақиятлари билан бошлади. Корхонадаги рангли телевидение учун кинескоплар ишлаб чиқариш цехи монтаж қилиниб, асбоб-ускуналар ўрнатилмоқда.

Суратда: рангли телевидение учун кинескоплар тайёрлаш цехининг умумий кўриниши.

ТАСС фотохроникаси.
В. КУНОВ фотоси.

КАШИРА ГРЭСИДАГИ ТАЖРИБА

КАШИРА (Москва области), (ТАСС мухбири). Кашира ГРЭСида юз минг киловатт кувватли энергетика блоки монтаж қилиб бўлиниб, уни синаб кўришга киришдилар. Бу блокнинг одатдан ташқари хусусияти шундан иборатки, у уч юз атмосфера буғ босимида ва 650 градус ҳароратда ишлайди. Бизнинг мамлакатимизда ҳам, чет элларда ҳам буғнинг бундай параментларини энергетиклар ҳали қўлланиб кўрган эмаслар.

Янги блок тажриба учун қурилди. Ундан саноат шароитида фойдаланиш бўлғуси газеталарнинг лойиҳачиларига қимматли кузатувлар ўтказиб, хулосалар чиқариш имконини беради.

Илмий тадқиқот ва лойиҳалаш институтларининг вакиллари янги агрегат ишини кузатиб турибдилар, Кашира энергетикларига амалий ёрдам кўрсатишмоқда.

ОКТЯБРЬ ТЕНГДОШИ ОРДЕН ОЛДИ

МОСКВА, (ТАСС), Москвадаги 201-мактабни битириб чиққан ўттиз тўққиз кишининг, шу жумладан Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари Зоя Космодемьянская билан Александр Космодемьянскийларнинг халқ бахт-саодати йўлидаги жасорати улуғворлиги билан шу мактабнинг қарийб ярим асрлик тарихи шуҳрат қозонган. Эди шу мактаб тарихига яна бир ажойиб саҳифа ёзилди. Мактабга Меҳнат Қизил Байроқ ордени топширилди.

К. С. Станиславский ва В. И. Немирович—Данченко номли музика театрида тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. СССР Олий Советти Президиумининг аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Н. Г. Егорычев мукофотни топширди.

ОНА ВАТАН БЎЙЛАБ

ҚАДИМИЙ „ҚАРИНДОШЛАРНИНГ“ ПОРТРЕТЛАРИ

Бир-биридан беш минг километр нарида бўлган Жанубий Қирғизистон ва қадимий Херсонес (Қора денгиз бўйи) рассомлари эрамиздан олдин яшаган ўз қариндошларининг этник жиҳатдан бир-бирига ўхшаш портретларини чизиб қолдирганлар.

Узоқ ўтмишнинг тасвирий ижодини ўрганиш билан кўп йиллардан бери шуғулланаётган археолог В. Чайлитко шундай хулосага келди. Тадқиқотчи Херсонесдаги бир скифнинг қабр тошидаги ўйма сурат ва Ўш шаҳри яқинидаги тоғ орасидаги ғор тошига чизилган сурат фотографияларини бир-бирига синчиклаб таққослаш асосида шундай натижа чиқарди.

Мазкур суратларда бош ва башаранинг тузилиши бир-бирига ўхшаганлиги, бурунларнинг шакли ва кўзларнинг қараши, соқоллар қайчиланиб қисқа қилиб қўйилганлиги айнан бир хилда эканлиги яхши кўриниб турибди. Чайлитконинг айтишича, мана шу муштарак белгилар ва деталларнинг ҳаммаси Ўш ва Херсонес авторлари бир-бирларини такрорлаганликларидан далолат беради.

(ТАСС мухбири).
ФРУНЗЕ.

Уйғур театрининг интернационал репертуари

ОЛМАОТА, (ТАСС). Республика уйғур музикали драма театри Қозоғистон пойтахти жамоатчилигига янги асар-Озарбайжон драматурги Илёс Эфендриевнинг «Ҳамиша ёнимдасан» деган пьесасини кўрсатди. Ҳозирги замоннинг маънавий-аҳлоқий проблемаларига бағишланган бу асарни олмаоталик журналист Саиджон Ҳасанов озарбайжон тилидан уйғур тилига таржима қилган.

Қадимий уйғур халқи тарихида биринчи профессионал театри ташкил этилганига ўттиз йилдан сал ошди. Театр ўз турмушининг дастлабки даврларида Қозоғистонда ва Ўрта Осиё республикаларида Советлар ҳокимияти ўрнатилганидан кейин вужудга келган ёш миллий драматургия асарлари билангина таништирар эди.

Сўнгги йилларда унинг коллективи уйғурларни жаҳон классигининг энг яхши намуналари билан ва мамлакатимиз д а г и иттифоқдош республикалар драматургларининг асарлари билан таништиришга кўп эътибор бермоқда. Театр репертуарига рус, украин, ўзбек, туркман, қозоқ пьесалари ва бошқа халқларнинг пьесалари киритилган.

Уйғур саҳнасида Шекспирнинг «Отелло», Гольдонининг «Меҳмонхона бекаси», Мольернинг «Зўраки табиб» асарлари ва Европа классик репертуарининг бошқа бир қанча спектакллари қўйилди. Театрнинг ана шу спектакллари қўйилиши тўғрисидаги эълонларни С е м и речьедаги кўпгина йирик овулларнинг колхоз ва совхоз маданият уйлари ёнида, шунингдек Қирғизистон ва Ўзбекистоннинг айрим районларида тез-тез кўриш мумкин.

„БУХОРО“ДАН БУХОРОГА ТАБРИК

«Бухоро» теплоходи ҳозир Япония соҳиллари яқинида турибди. Унинг иш бошлаганига атиги саккиз ой бўлган бўлса ҳам, команданинг меҳнат саҳифасига кўпгина яхши ишлар ёзиб қўйилди.

Команда Арктика сафарига чиқар экан, музликлардан ўтиши, қаҳратон совуққа бардош бериши, бениҳоя зўр сабот ва уюшқоқлик билан ишлаши даркор бўлмоқда. Ҳозиргача «Бухоро» теплоходи Арктиканинг музли сувларидан уч марта ўтди. Сибирь ёғочини ортиб, Тиксидан Японияга борилган сўнгги сафар айниқса машаққатли бўлди. Лекин команда бу гал ҳам топшириқни «аъло» даражада бажарди.

«Бухоро» теплоходининг экипажи пландан ташқари жамғарма тўплаш ҳисобига тўрт йил мобайнида кемани қуришга бўлган ҳаражатларни қоплаш вазифасини ўз олдига мақсад қилиб қўйди. Тинч океани денгизчилари ўз мажбуриятларини шараф билан бажармоқдалар. Ҳар бир рейсда кемага пландан ортиқча юк ортиш қоида тусига кириб қолди. Тикси-Япония рейсига отланишдан олдин ҳам шундай қилинди. Буларнинг ҳаммаси «бухоро»ликларга юк ташиш топшириғини муддатидан олдин тугаллаб, салкам 145 минг сўмлик фойда олиш имконини берди.

Қадимий ўзбек шаҳрининг номи билан аталган теплоходнинг экипажи бухороликлар пахта далаларида меҳнат ғалабасига эришганликлари муносабати билан уларга самимий салом ва қутловлар йўллашни илтимос қилди.

Н. МОИСЕЕВ,
ТАСС мухбири.
Владивосток.

МОСКВА. Марказий виставка залида Москва остоналарида немис-фашист босқинчиларининг тор-мор этилганлигининг 25 йил тўлганлигига бағишланган бадиий виставка очилди.

Суратда: томошабинлар виставкани кўздан кечиришмоқда.

Э. Евзерихин фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Халқ контроли амалда

ЖАМОАТЧИЛАРИМИЗ

«Главташкентстрой» бош бошқармаси Халқ контроли комитети ўтган ярим йилдан ортиқ вақт мобайнида жамоатчиликка таяниб бирмунча ташкилий ва текширув ишларини амалга оширди. Барча қурилиш трестлари, бошқармалар ҳузурида халқ контроли группалари тузилиб, уларга ишчан коммунистлар, комсомоллар ва энг обрўли ишчи-хизматчилар жалб этилди. Шу кунларда Бош бошқармага қарашли қурилиш ташкилотлари ва бинокорлик саноат корхоналарида ўз атрофига 1840 халқ назоратчисини бирлаштирган 150 халқ контроли группаси мунтазам ишлаб турибди.

Халқ контроли комитети ҳузурида 6 та штатсиз бўлим ва шикоятлар бюроси ишлаб турибди. Булар — қурилиш, бинокорлик материаллари корхоналари, транспорт ва алоқа, маиший ва соғлиқни сақлаш, савдо ва умумий овқатланиш ҳамда ташкилий ишлар бўлимларидир. Жамоатчилик асосида тузилган бўлимлар рейдлар ва ялпи текширувларда актив қатнашмоқда.

3-қурилиш тресты, 1-темир-бетон буюмлари заводи, 153-қурилиш тресты ҳузурида тузилган халқ контроли группалари, айниқса фаол ишламоқда. Улар давлат планларининг ўз вақтида бажарилиши, моддий ресурсларни тежаб-тергаб сарфлаш юзасидан бир неча текширувлар ўтказдилар.

Шу йил сентябрь ойида комитетимиз топшириғига биноан жамоатчи инспекторлардан В. Ф. Нагаль, С. О. Швайбович ва Р. Рубиновлар 159-трестнинг 22-қурилиш бошқармасида давлат молиявий интизомининг бузилаётганлиги тўғрисидаги фактларни текширдилар. Йирик камчиликлар аниқлади. Мазкур қурилиш бошқармасида молиявий тартиб ўрнатилди. Айбдорлар жазоланди.

Баъзи объектларда кранлар, бульдозерлар, экскаваторлар ва бошқа қурилиш машина ва механизмларидан қониқарсиз фойдаланилаётганлиги маълум бўлиб қолди. 1- ва 2-«Строймеханизация» трестлари ҳузуридаги халқ контроли группалари дарҳол бундай аҳволнинг олдини олиш чораларини кўрдилар.

Биз кейинги вақтларда ижрони текшириш ишига жиддий аҳамият бермоқдамиз. Шу йил 9-августдаги мажлисимизда 6-экспериментал темир-бетон буюмлари заводида бир қанча кранлар, пайвандлаш аппаратлари ўрнатилмай ётганлиги тўғрисидаги материал муҳокама қилиниб, завод директори А. Перетолчин ва бош инженер В. Ефремовларга виговор эълон қилинган ҳамда мавжуд камчиликларни ноябрь ойигача йўқотиш вазифаси топширилган эди. Яқинда ана шу қароримизнинг ижросини текширдик. Қарорда кўрсатилган баъзи масалалар ҳал қилинмаганлиги аниқланди. Комитетда бу масалани яна кўриб чиқиб қўшимча чоралар кўрилди. Агар бу чоралар ҳам кор қилмаса масалага яна қайтишимиз турган гап. Бундай мисолларни кўплаб келтиришимиз мумкин.

Қабул қилинган қарорларимизнинг таъсирчан бўлишини таъминлаш мақсадида «Главташкентстрой» партия комитетининг газеталари «Строитель Ташкента», «Тошкент бинокори» саҳифаларидан ўринли фойдаланмоқдамиз. Ўтган давр мобайнида ҳар икки газетада 14 та саҳифа ва халқ контроли фаолиятига бағишланган ўнлаб мақола ва корреспонденциялар босилди.

Жойлардаги «Комсомол прожекторлари» штаблари ҳам ишимизга яхши ёрдам бермоқда.

«Главташкентстрой»га қарашли комсомол ташкилотларида 106 «Комсомол прожектори» штаби ташкил этилган бўлиб, уларда 600 га яқин оташқалб ёшлар жамоатчилик асосларида ишлаяптилар. «Комсомол прожекторлари» ишда рўй бераётган нуқсонларни аёвсиз фош этмоқда.

«Главташкентстрой» партия комитети ишимизга ҳар томонлама ёрдам беряпти, қўллаб-қувватлаяпти. Яқинда бўлиб ўтган партия активида «Халқ контроли группаларига партия раҳбарлигини кучайтириш тўғрисида»ги масала муҳокама қилинди.

Беш йилликнинг иккинчи йили бошланишига оз вақт қолди. Янги йилда қилишимиз лозим бўлган ишлар ниҳоятда кўп ва масъулиятли. 1967 йил 300 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришимиз лозим.

Бу улкан вазифани бажаришда контролёрларимиз жонбозлик кўрсатишлари, ишда рўй бериши мумкин бўлган камчилик ва нуқсонларнинг олдини олиш учун астойдил курашишлари, шу йўл билан партия-хўжалик ташкилотларига яқиндан ёрдам бермоқлари лозим.

«Главташкентстрой» халқ контроли комитетининг раиси.
Қ. ТУРСУНОВ,

40 МИЛЛИОН ДОНА ТУХУМ

Ўзбекистон ССР паррандачилик саноати бошқармаси коллективи шонли беш йиллигимизнинг тўнғич йилини яхши совғалар билан сарҳисоб қилмоқда. «Узптицепром» қарамоғидаги ташкилотлар ҳозиргача аҳолига 40 миллион 200 минг донадан кўпроқ тухум етказиб бериб, ўн бир ойлик топшириқни муддатидан анча илгари адо этган эдилар. Коллектив тухум топшириш йиллик планини узоғи билан 19 декабрга қадар бажаришга аҳд қилган.

Бундан ташқари «Узптицепром» коллективи шу йилнинг ўзида 11 миллион 500 минг дона жўжа очириб, йиллик планни муваффақиятли адо этди. Жўжаларнинг кўпчилиги Тошкентдаги паррандачилик фабрикасида боқиляпти. Пойтахт меҳнаткашларига парранда гўшти етказиб бериш юзасидан олинган мажбуриятни бажариш учун кураш авж олиб кетди.

АЖОЙИБ ПУРКАГИЧ-ЧАНГЛАГИЧЛАР

«Ташхимсельмаш» азаматлари қишлоқ хўжалиги, айниқса пахтачилик учун ажойиб пуркагич ва чанглагич аппаратлари ишлаб чиқармоқда. Коллектив кейинги бир ой давомида 150 та «ОТН-8-16» чанглагич-пуркагичлар ишлаб чиқариб, республика колхоз ва совхозларига, шунингдек бошқа қардош пахтакор республикаларга жўнатди.

Завод ишчилари, инженер-техник ходимлари айни вақтда 3 минг 200 дона ҳар хил асбоблар ясаб чиқарди.

— Чанглагич пуркагич аппаратлари ишлаб чиқариш юбилей йилида қарийб бир ярим баравар кўпаяди,— дейди завод ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ М. Г. Случ.

Юбилей йили ҳисобига

«Қизил тонг» тикувчилик фирмасида Мавжуда Рўзиевани ҳамма ҳурмат қилади. Мавжуда ўзининг фидокорона меҳнати, одамийлиги билан кўпчиликка манзур бўлмоқда. У ҳар смена топшириқларини муттасил ошириб бажариб келяпти. Бундан ташқари у дугоналарига ҳам яқиндан туриб кўмаклашади. Сиз уни ҳамиша ишчилар орасида учратасиз.

Актив жамоатчи, моҳир ишчи Мавжуда Рўзиева ҳозир 1967 юбилей йили ҳисобига меҳнат қиляпти.

РЕМОНТЧИЛАР ҒАЛАБАСИ

Республика «Узсельхозтехника» бирлашмасининг Қўйлиқдаги ремонт-механика заводи коллективи катта меҳнат ғалабасини қўлга киритди. Техникани ремонт қилиш бўйича белгиланган топшириқ бажарилди.

РЕДАКЦИЯМИЗГА КЕЛГАН ХАТЛАРДАН

Бир қиё боқилса...

Чилонзор массиви ҳақида жуда кўп яхши гапларни айтиш мумкин. Кенг кўчалар, кўп қаватли чиройли бинолар ва ажойиб оромгоҳ жойларни кўриб кувонасан киши. Шаҳримиз ўзининг ана шундай жозибадор ҳуснига эга. Лекин, бу гўзалликка қора доғ бўлиб тушаётган айрим ифлосгарчиликлар кишини ғашига тегмоқда.

Масалан, Чилонзорнинг марказидаги «Савдо маркази» магазини ва «Чайка» кинотеатрининг атрофлари кейинги вақтларда тозаланмайдиган бўлиб қолди. Бу ерда қаторлашиб ўтирган писта ва ер ёнғоқ сотаётган майда чайқовчиларни кўриш мумкин. Буларни ифлосгарчиликнинг асосий манбаи деса бўлади.

Шунингдек, Гагарин кўчаси ҳам ниҳоятда ифлос. Ариқ бўйларини дарахт барглари ва ажриқлар босиб ётибди. Мавжуд ахлат яшиклари ариқлар ичида ағдарилиб қолган. Лекин, буни тегишли ташкилот раҳбарлари кўрсалар-да, ўзларини кўрмасликка солмоқдалар.

Бундай аҳволни Октябрь районидаги «Шарқ», «Ленинчи» маҳаллаларида ва «Уйғур», «Хушрўй» кўчаларида ҳам кўриш мумкин. Бу кўчаларда ҳам ахлатлар уюм-уюм бўлиб ётибди. Энг ачинарлиси шуки, шаҳарнинг қоқ ўртасига жойлашган «Тоҳир ва Зуҳра» магазини орқасида бир тепалик пайдо бўлди. Бу, ахлатлар уюмидир. Беш ойдирки, бу ерда тўпланган ахлатларни олиб кетилмайди. Бу эса ана шу ерда яшаётган аҳолининг соғлиғига салбий таъсир этмай қолмайди.

Лекин, Чилонзор ва Октябрь район санитария-эпидемия станцияси раҳбарлари ўзларининг ишига бепарво қараганликлари туфайли меҳнаткашларнинг ҳақли талабини қондирмаётирлар.

И. УСМОНОВ,
М. ТОЛИПОВ,
М. ХАСАНОВ,
М. ЁҚУБОВ,
Х. ТУРДИҚУЛОВ,
Х. ЙЎЛДОШЕВ
ва бошқалар.

Токайгача қидирамиз

Аҳолининг қишки оёқ кийимларига бўлган талаби кундан-кунга ортиб бормоқда. Шу кунларда болалар учун ўзбекча калош топиш амри маҳол бўлиб қолди. Шаҳарнинг қайси бир жойига борманг, сотувчидан; «болаларнинг ўзбекча калоши йўқ» деган жавобни оласиз.

Масалан, Шота Руставели кўчасидаги болалар кийими билан савдо қилувчи магазин Чилонзордаги Савдо маркази, Киров кўчасидаги «Гулнора» ва бошқа магазинларни кўрсатиш мумкин. Лекин ўзбекча калошни Октябрь район колхоз бозоридаги «Тоҳир ва Зуҳра» магазини орқасидаги кўчадан истаганингизча олишингиз мумкин, Бу ерда «устаси фаранг» чайқовчилар 1 сўм 50 тийинлик болалар калошини 4 сўмдан пуллашяпти.

Магазинма-магазин арзон молларни олиб 2—3 ҳисса ортиғига сотаётган чайқовчи-текинхўрлар тийиб қўйиладими ёки йўқми?

Т. УМАРҚУЛОВ.
ишчи.

Суратда: ремонт-экскаватор заводининг илғор ишчиларидан меҳнат зарбдорлари (чапдан ўнгга) экскаватор йиғувчилар бригадири Владимир Давидов, электр пайвандчи Сарвар Сатторов ва Александр Немов ўртоқларни кўриб турибсиз.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

ҚАДРДОНЛАР УЧРАШУВИ

В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университетининг механика-математика факультети минглаб юқори малакали кадрлар етиштирди. Улар орасида атоқли олимлар, давлат арбоблари ҳам бор. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиклари Т. Н. Қори-Ниёзий, Т. А. Саримсоков, С. Х. Сирожиддинов, В. К. Қобулов, Х. А. Раҳматуллин, РСФСР педагогика фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси, А. И. Маркушевич, Ленин мукофоти лауреати РСФСР педагогика фанлари академиясининг корреспондент-аъзоси В. Г. Болтянскийлар шулар жумласидандир.

Кеча Горький номли театр биносида механика-математика факультетини битириб чиққанларнинг тантанали учрашув кечаси бўлиб ўтди. Учрашувда йирик олимларимиз билан биргаликда Ватанимизнинг турли томонларидан келган факультет кадрлари ҳам иштирок этдилар. Улар эришаётган ютуқлар ва келажак режалари ҳақида ўртоқлашдилар.

1935 ЙИЛ

1 ЯНВАРЬ. Тошкентда «Ўртоқ» кондитер фабрикаси ишга тушди.

1 ЯНВАРЬ. Ишга тушган Тошкент нон заводи дастлабки тонна сифатли нон маҳсулотлари тайёрлаб чиқарди.

10 ЯНВАРЬ. Тошкентда Марказий аэроклубнинг очилиш маросими бўлди.

10—17 ЯНВАРЬ. Ўзбекистон ССР Советларининг V съезди бўлиб ўтди.

15 ЯНВАРЬ. Чирчиқ шаҳри туғилган кун.

ЯНВАРЬ. Тошкентда физкультура техникуми очилди.

ЯНВАРЬ. Тошкентда «Правда Востока» кўчасида «Националь» (ҳозирги «Шарқ») меҳмонхонаси очилди.

ЯНВАРЬ. Наманган шаҳрида вокзал билан шаҳар ўртасида автобус қатнови йўлга қўйилди.

ЯНВАРЬ. Кинорежиссёр Йўлдош Аъзамов «Қилич» номли болалар бадиий картинасини тугаллади. Бу «Ўзбекгоскино» студиясининг болалар учун чиқарган биринчи фильми эди.

ЯНВАРЬ. Собиқ Воскресенск бозори ўрнида Давлат Академик опера ва балет театри қурилиши учун майдонни текислаш ишлари бошланди.

ЯНВАРЬ. «Ўзбекистон 10 йиллиги» бадиий альбоми босмадан чиқди.

ЯНВАРЬ. Бухоронинг ишчи ва хизматчилари Испания революцион ишчилари учун ёрдам фондига 3.799 сўм 39 тийин қўшдилар.

11 ФЕВРАЛЬ. Ҳамза номли ўзбек Академик театрида В. Шекспирнинг «Гамлет» спектакли Маннон Уйғур постановкаси премьераси бўлди.

20 ФЕВРАЛЬ. Тошкентда ишлаб чиқариш илғорларининг биринчи республика слёти бўлиб ўтди.

20 ФЕВРАЛЬ. Тошкентда машҳур тракторчиларнинг республика съезди очилди.

ФЕВРАЛЬ. «Ўзбекистон давлат нашриёти М. Шолоховнинг «Очилган қўриқ», М. Горькийнинг «Артамоновлар иши», Войничнинг «Сўна», Ф. Гладковнинг «Цемен» асарларини ўзбек тилида босиб чиқарди.

ФЕВРАЛЬ. Тошкентда Карл Маркс кўчасида намунали-кўргазма универсал магазин очилди. Бу магазинда шаҳарда биринчи бўлиб харидорларни хабардор қилиш ва бошқа турли эълонларни эшитириш мақсадида радиодан фойдаланилди.

ФЕВРАЛЬ. Тошкентда ихтирочилар жамиятининг республика съезди бўлиб ўтди.

ФЕВРАЛЬ. Сурхондарё областидаги Денов қишлоғида Бутуниттифоқ субтропик экинлари илмий-текшириш институтининг таянч пункти очилди (ҳозирда у жанубий ўзбек тажриба станциясидир).

ФЕВРАЛЬ. Москва Давлат консерваторияси қошида бўлажак ўзбек миллий операси учун кадрлар тайёрлайдиган ўзбек опера студияси тузилди.

1 МАРТ. Ўзбекистонга биринчи марта Калифорния, Флорида, Италия, Туркия ва Эрондан лимон, апельсин, хурмо кўчатлари келтирилди.

АПРЕЛЬ. Республика санитария авиацияси ташкил топди.

1 МАЙ. «Хаудаг» нефть кони саноат синовдан ўтказила бошланди. Бу кон Ўзбекистоннинг жанубида нефть саноатининг тараққиётига асос солган эди.

1 МАЙ. Тошкент билан Хоразмнинг узоқ районлари — Гурлан, Манғит, Хазорасп ўртасида радио-телефон алоқаси очилди.

9 МАЙ. Свердлов номли бирлашган давлат театрида «Гулсара» спектаклининг премьераси бўлиб ўтди (Либретто автори К. Яшин, Тўхтасин Жалилов музикаси).

14 МАЙ. Тошкент аэропортида комсомол қиз А. Алексеева 600 метр баландликда парашютдан сакради. У қизлар орасида республикада биринчи парашютчи эди.

МАЙ. Қўқонда республикада биринчи ўғитлар заводи қурилиши тугалланди.

1 ИЮНЬ. Тошкентда Ўзбекистон архитекторларининг биринчи съезди бўлиб ўтди.

21 ИЮНЬ. «Правда» газетаси биринчи марта Ўзбекистон пойтахтига самолётда олиб келинди.

24 ИЮНЬ. Тошкентда В. И. Ленин номли Пионерлар саройи очилди.

ИЮНЬ. Тошкентда Киров номли паркнинг очилиш маросими бўлди.

ИЮНЬ. Лондонда бўладиган халқаро рақс фестивалида қатнашиш учун Ўзбекистон халқ артисткаси Тамарахоним, Мукаррама Турғунбоева, И. Оқилов ва солист Уста Олим Комилов жўнаб кетишди. Тамарахоним бу фестивалда халқ рақсларининг ижроси учун қирол медали билан мукофотланди.

Жаҳон адабиёти хазинасидан

ЧЎНГ ҒАЗОТ

«Манас» эпоси — қадимги қирғиз элининг қуламас ҳайкали, унинг узоқ асрли таржимаи ҳоли, шеърий даҳосининг қаймоғи. «Манас»нинг жами тахминан ярим миллион сатр. Кенг ҳажмлиги сабаби қирғиз тарихининг ниҳоятда сербоқий ва қийинлигидир.

Маълумки, ана шу улкан обидани ўзбекчага ағдаришга таниқли шоиримиз Миртемир биринчи бўлиб қўл урган ва «Манас»нинг бошланмаси шеърхонларимизга манзур бўлди.

Энди эпоснинг иккинчи қисми — «Чўнг ғазот» ҳам тайёр. Уни устоз Миртемир билан ёнма-ён шоир Султон Акбарий таржима қилди. «Чўнг ғазот»нинг қисқартирилган таржимаси ўн минг сатрдан ортиқ.

Бугун биз «Тошкент оқшоми» газетхонлари диққатига «Чўнг ғазот»дан бир бўлакни ҳавола қиламиз. Бу сатрлар таржимаси Султон Акбарийники.

Ушбу бўлимда қирғизларнинг қора хитой ва манжулар билан уруши тасвирланган.

УРУШНИНГ БОШЛАНИШИ

Қўнғирбойми, қинғирвой,
Ёрилмаган тўнкадай,
Юзи пишган ўпкадай,
Туси эски кигиздай,
Соқоли ўткир бигиздай,
Кўзи занглаган темирдай,
Бурни бир зувала хамирдай.
Тагида Олқораси
Нордай ўйнаб турибди.
Номусига чидамай,
Қўнғирбой сўйлаб турибди:
«Ўлсам ўлиб жўнайин,

эмас, оламас, йўли қотган бурутдан туғилган бир боламас».
«Чалобанинг* тухуми,
Чангга туққан ўзин,— дер.—
Салобанинг* тухуми,
Жангга туққан ўзин,—дер.—
Оёт* деган қора сув,
Юзида кўк кўпиги,
Ёқасида попуги,
Қиёқ қамиш ўсган,—дер.—
Ҳазир бўлгин, қамиши
Алмамбетни тўсган,— дер.—
Секинроқ чоп, толмагин,

ми фойдасиз куф-суфчини ҳайдатиб, бир гапни минг чайнатиб, одамларни чоптирди, ҳакимларни топтирди. Етти ҳаким уюшиб, ярага малҳам қўйишиб, муолижа қилдию, оғриқ тез босилдию, биқини соппа-соғдек, Кўнг тўра яйраб кетди, Қора отни қамчилаб, тишини қайраб кетди.
Минг бир ботир ғижиллаб,
Қора қуртдай бижиллаб,
«Қани бурут, қани?»—деб,

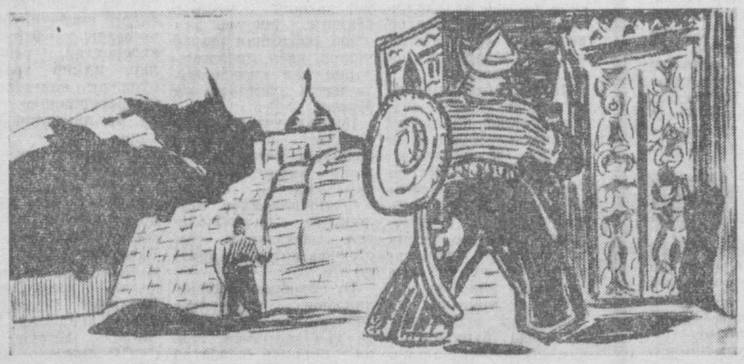

Қизил чўғ эл-юртимга
Қурбон бўлиб жўнайин.
Қизағар бурутнинг бир
Жазасин бермасамми!
Энгакдаги соқолин
Битталаб термасамми!
Йилқи қайириб кетган
Зўрин кўриб қўяйчи!
Тит-питиғин чиқариб,
Барин ўриб қўяйчи!»
Буни айтиб Кўнг тўра,
Қалмоқдан чиққан чўнг тўра
Айюханнос солибди.
Қалмоқ, манжу қилқиллаб,
Далаю тош билқиллаб,
Гуррос жўнаб қолибди.
Қарасаки уч ботир,
Дув қалмоқ келаётир.
Булутмасми қораси,
Шанғир-шунғир ораси.
Қий-чиғ қилар олдойи,
Сафбоши етмиш қолдойи*
Ич-этин ер Алмамбет,
Чубаққа дер Алмамбет:
«Ёлғиз ўзим қолайин,
Кетидан тўсиб олайин.
Товушингни чиқармай,
Чакагингни босиб тур,
Хув нарида писиб тур.
Яқин қолди дегунча,
Қочиб берай лопиллаб,
Икки этигим шопиллаб.
Чўқимасдан қочди деб,
Ақли курсин, шошди деб,
Кекириб келаверсин,
Бўкириб келаверсин.
Қоқ тўғрингга келганда
Ярогингни тутабер,
Қўнғирбойни ирғитиб,
Орқа-ўнгига ўта бер.
Учиб кетса Қўнғирбой,
Уриб янчари оз қолар,
Минг бўлса-да ғинг бўлиб,
Найза санчари оз қолар»
Алман ақл ўргатиб,
Чубақни йўлга солар.
Қалин йилқини ҳайдаб,
Сирғақ қийқириб қолар.
Ёл-Қамишнинг бўйига
Чубақдай найза суқиб тур.
Тура турсин, Кўнг тўра
Ҳангомасин уқиб тур!
Ёпишиб от бўйнида,
Кўк санамча — қўйнида,
Ўчогурин осганча,
Лак-лаки йўл босганча,
Олқораси қарқиллаб,
Болалаги ҳалпиллаб,
Бўркида оқ ўтогут,*
Кўк дингсаси ялтиллаб,
Қалпоғига қадаган
Товус пати парпираб,
Қўнғирбой урар жавлон.
Орқасида юз алвон,
Қилжайрон минган
Миродил,—
Қирмизи шоҳ зурёти.
Бир қўлида сир найза,
Бир қўлида шойи туғ,
Тоғ кўчгандай бир қий-чуғ,
Белида қозондай гурзи,-
Несқара деган ўнгмагур,
Бирдан олдинга кўнмагур,
Келаётир тапа-тап,
Бурулини чуратиб,
Ортида чанг буратиб.
Кирган-қирилганига,
Ўлган-тирилганига
Қарамай қалмоқ Ушан
Урушгани урушган.
Оёнлар чўзилиб боради,
Чанг сузилиб боради,
Тоғ бузилиб боради...
Қуюшқони ўзгариб,
Кулжадай* кўзи қизариб,
Тўрт оёғин тик солиб,
Тепадай бўлган ола от,
Оч биқинига жиқ солиб,
Хурпайган Сорола от
Қулоғин чимириб турар,
Ҳавони шимириб турар.
Соролада чўккайиб,
Алмамбет бир ўкрайиб,
Пойлаб турар ғалчани,
Қанчасидан қанчани.

Гуркираган Кўнг тўра, кучи ортиқ чўнг тўра, ўлимидан бехабар, отин аямай савар. Орқаси мил-мил қўшин, чиғиллаган қалмоқлар, тўзон қаёқ-қаёқлар.

Қўнғирбойга тенглашиб, қулоғига энгашиб, Ушан ботир гапирар: «Кўрдингми-йўқ, ёпирай, мингни кўрса қочмаган, жинни кўрса қочмаган, йўлбарс билак, тош юрак, сариқ

Бир балоға қолмагин!»
Аччиғи келиб Кўнғир,
Сўйлади гунгур-гунгур:
«Менга деса, қамишда
Кўмилиб ётмайдими!
Ўлганим яхши ўлжасиз,
Қарс этиб отмайдими!
Ўлмай қолсам, қўнадиган
Жойимга мен қўнарман!
Алман тугул, Манасин ҳам
Бошин кесиб жўнарман!»
Сир найзани зинғайтиб,
Ола отни қинғайтиб,
Елаберди Қўнғирбой,
Келаберди Қўнғирбой.
«Ботирсинган тўнғиз!»— деб,
Қўзиб кетиб жинниси,
Сапчиб қолди-ку Алман,
Ёлғони йўқ, чиниси
Қамиш ичида экан.
Кўрсанг, Қўнғирбой деган
Қора от бошин буролмай,
Қочириб найза уролмай,
Алмамбетга бетма-бет,
Тўшма-тўш тўхтаб туролмай,
Арвоҳини учириб,
Ҳумони бошдан қочириб,
Тум-тарақай бўлди-ку
Туғида чанг қотириб.
Алман келар Қўнғирнинг
Курагига найза ботириб.
Қора от чопқир бўлмаса,
Шилқ этарди бош эгиб.
Қовурғасига тегиб,
Совути торс ёрилди,
Қора қонга қорилди.
Эгарда қилтайганча,
Узангидан тойганча,
Қаттиқ жони зирқираб,
Қора қони тирқираб,
Отни қучоқлаб олар,
Қўшинига йўл солар.
Олдидан «ҳай-ҳай»лаган
Миродил чиқиб қолар.
Сир довулни қарс қўйиб,
Сир фарангни тарс қўйиб,
Чопиб келган Миродил,
Қопиб келган Миродил,
Парисини туттириб,
Жин теккандай қутуриб,
Наша чеккандай ванг бўлиб,
Маст бўлгандай чанг бўлиб,
Зар камарин усти деб,
Чап курагин ости деб,
Қоқ юрагин ўрни деб,
Кўриб қўйдим сендай зўрни
деб,
Бақириб найза солар,
Алмамбет қоқиб олар.
Қочадиган жойи йўқ,
Кечадиган сойи йўқ,
Миродил ўралиб қолар.
«Кучинг бўлса кўрсат!»—деб,
Алман ёмон олаяр.
Бир санчса, Миродилнинг
Тўшида қон қораяр.
Отдан тушди йиқилиб,
Боши чангга тиқилиб,
Эгар қоши бўш қолди.
Ерда қизил тўш қолди.
Қанғайнинг орқасида
Туман қўшин тури бор.
Сирти қора, тўши кўк,
Бўрончи деган зўри бор.
Оғзидан тутун чиқариб,
Нам ҳаводай қалдираб,
Таппа босиб қолар-у
Ёрилгудай тарсиллаб.
Қочган отни Алмамбет
Тутолмагач харсиллаб,
Миродилнинг учқури
Тўпига чопар яйдоқ.
Қўнғирбой чидар қандоқ!
Биқинидан найза еб,
Қўшинин топган Кўнг тўра,
Жон-пони чиққан тўнг тўра:
«Қайда халқим, қайда?»—
деб,—
«Чангалдай қалин қўшиндан
Кўрмадим ҳеч фойда!»—
деб,—
Отангни гўри, ҳоқончи,
Бурутни ушла, ушла!» деб,
Ай-ҳай солар: «Тутмагунча,
Эгаринглан тушма!»— деб.
Ушан: «Ўлат бўлмай ўл,
Жони пўлат бўлмай ўл,
Айтмабмидим, ғалча,—дер,—
Энди ҳолинг қанча,—дер.
Алманнинг турки ёмон,
Қошига ким борар,— дер,—
Ўзингдан бўлак, ким тутиб.
Бошини уриб ёрар»,— дер.

Ўлганни чиқиб тепкандай, ярага туз сепкандай, Ушан ачитиб олди. Консираган Қўнғирбой танглайини қоқолмай, рангги оқариб қолди. Эми-ди-

Кўринганни кўзи еб,
Дупурлаб бораётир
Бурутни қилиб масхара.
Ушан билан Бўрончи,
Бир улуғи Несқара,
Бақириши бош ёриб,
Чақириши тош ёриб,
Алмамбетни дув қувар,
Аломон, қий-чув қувар.
Алманнинг орқасига.
Тортиб кетар юраги.
Қора сувга қочмаса,
Ёпишиб қолар кураги.
Қувдириб келар ўзини,
Ушани қандай етар деб.
Чубақ кўриб қолса бас,
Эгардан учиб кетар деб.
Қирғийдай қараб турган
Оқболтанинг Чубағи,
Тўсиб чиқиб Ушанни,
Қонга белар ярогин.
Биқини тешилган Ушаннинг
Жони оғзига тиқилар,
Гуп этиб ерга йиқилар.
«Бурут юрти бор экан,
Чивиндан ҳам хор экан.
Коптолдан чиқиб нетгани,
Ушанни сўйиб кетгани
Қизиқ-ку, айёр экан»—
Хаёлдан ўтказиб шуни,
Ирғишлаб қолар Бўрон дов.
Тилла камарин усти,
Икки курагин пасти,
Найза солар Бўрон дов.
Чубақ кўзи тингандай,
Қовурғаси сингандай,
Қора қон бўлар дарров.
Қанғайнинг Несқараси:
«Қулни нимта қилгин!»—
деб,
Ай-ҳай солар тўполон:
«Найза учига илгин!»—деб.
Урон солиб, ўкириб,
Алмамбет бир бўкириб,
Чубақни қон қақшатган
Бўрончига отилар,
Найзасини ботирар.
Бит кўзлари ғилтайиб,
Эгарда бир қилтайиб,
Мукка тушай деганда,
Чубаққа санчган найзасин
Тортиб олар Бўрон дов,
Сулайиб қолар Бўрон дов.
Икки кураги ўртаси
Найзадан бўшаган Чубақ
Алман билан ёнма-ён
Силтаб борар арғимоқ.
Ёлғизликдан қийналиб,
Уюрига шошади.
Орқасида ғижиллаб,
Қанғай юрти шошади.
Сирғақ ботир десангиз,
Неча сойдан ўтказиб,
Йилқини ҳайдаб етказиб,
Қараса, арслон Манас

Донг қотиб ухлаяпти,
Хуррак отиб ухлаяпти.
Зир қувиб қолди-ку деб,
Қанғай чувиб қолди-ку деб,
Кўз солиб турар Сирғақ,
Қўшинни кўрар Сирғақ.
Қора зағчадай худди,
Осмонда ўқ-ёй булути.
«Жабу, жабу, жабу!»— деб,
Чуғиллаган ундан кўп.
Милтиқ отиб, ёй тортиб,
Чиғиллаган сандан кўп.
Алмамбет, Чубақ — икков
Гувиллашиб келарди.
Орқасида кўп қанғай
Дувиллашиб келарди.
Кўрдим дегунча, Сирғақ
Кўк қозиқни қамчилар.
Бир панада ноғиҳон,
Пўлат учи санчилар.
Қанғай беткай келса — вой,
Қўл-оёғи янчилар.
Чубағидан ўтолмай,
Алманини тутолмай,
Қанғай ҳуриб турганда,
Силласи қуриб турганда,
Тукшигернинг мертиги,
Ярамас Бўзкертиги,
Керкулик деган оти бор,
Молдан бошқа зоти бор,
От бўйнига ётганча,
Бототарин* отганча,
Найзаси орқага ботганча,
Алманни қувиб қолар.
Алманнинг курагида
Иссиқ қон увиб қолар.
Алман, элини ўйлаб,
Синмаган белини ўйлаб,
Ич-ичидан ўкиниб,
«Ақлимга куйдирги
чиққанми,
Ҳайвон эканман»— деб
сўкиниб,
«Белимда бел қолмасдан,
Мингтовни ошмасмидим,
Қалин қирғиз элининг
Соясига шошмасмидим,
Чубақ, қўй деса, қўйиб
Турмасмидим, мен аҳмоқ,
Сирғақ, юр деса, қўшилиб
Юрмасмидим, мен аҳмоқ,
Эрталабгача етмай»— деб,—
«Қўлдан чиқиб кетмай»—деб
Умуртқасига найза ботириб,
Ўмровида қон қотиб,
Мўлтилларкан боёқиш,
Қалмоқлар ўраб келар.
Алман билан Чубақнинг
Жонини сўраб келар.
Тамом энди деганда,
Қанғай енгди деганда,
Совут кийган Сирғағи,
Қиличи қийган Сирғағи,
Найзаси тешган Сирғағи
Терлаб-пишган Сирғағи
Пайдо бўлар туйқусдан,
Не кўрсинки, жонталаш,
Қалмоқнинг кўзи қонталаш
Алман тўзиб турарди,
Чубақ ўзиб турарди.
Ўқ етмаса Чубаққа,
Қайси йилқи етарди.
Қуюн миниб юрса-да,
Қандай қутулиб кетарди!
Кўколаси олтин экан,
Тулпарлиги чин экан.
Ажали етиб ўлмаса,
Паймонаси тўлмаса,
«Чубақ ёвга олдирмас,
Тўкилмас битта ҳам туки,—
деб,—
Орқасида Бўзкертик,
Оёғида йиртилмас этик,
Алмамбетдай сиртлонга
Найза солган шу-ку!—деб,
Сирғақ қайнаб-кўпириб,
Қирра найзаси ўпириб,
Қўйчақири* вангиллаб,
Бўзкертик бир шанғиллаб,
Гуппа йиқилиб қолди.
Бошими, тоғнинг учи
Тепага тиқилиб қолди.
Наъра тортиб, Сирғақ тез
Сирбаранни* ўқлади.
Отиб бориб, Бўз тоғнинг
Қиррасида тўхтади.
Алмамбет оғриғига
Чидамай милтиқ отибди.
Совут, чопқут, тасмаси
Қора қонга ботибди.
Навқирон Сирғақ гангиб,
Боши жуда қотибди.

«Қаттиғим тўрам, тургин.— деб,— қалмоқни худо урди!»— деб, Чубақ қанча туртмасин, хурракни отар Манас, узала ётар Манас: кўзини очай демас, уйқуси қочай демас. Бир бало бўлдимикин, қулоғининг тагига довулин қўйиб қоқар. Бўлмагач, полвон Чубақ озот кўтариб боқар. Ерга шиқ этиб тушса ҳам, миқ этмасди — қоқ ўлик. Чубақ дер: «Не кўргулик? Тупроқ босиб ўлганми? Кўзига қум тўлганми? Қизағар у қалмоқнинг қўлига тушиб ўлгунча, итига ем бўлгунча, яхшиси, Манасга ўзим найза солиб жўнайин, дардига қандай кўнайин!»

Отини шарт минар-у, найзани қўлга олар, этагини кўтариб, оч биқинига солар. «Нима бўлди, нима?» деб, эр Манас сапчиб қолар.

«Ботир Чубақ, нетдинг?»
деб,—
Ҳар нима бўп кетгин,—
деб,—
Найзанг тегди манга,—
деб,—
Жин тегдими санга,— деб,—
Шатталаган Чубақ,— деб,—
Қутурдингми, чиноқ?»—деб,
Манас бўзариб кетар.
Чубақ қизариб кетар:
«Қанғай деган ер бўлсаю,
Қалмоқ деган эл бўлсаю,
Қармашаринг, ботирим,
Қўнғирбойдай эр бўлсаю,
Ухлайдиган жойми бу?
Таласдай тўлинойми бу,
Хоникейнинг қўйнида,
Қўлинг оппоқ бўйнида,
Маза қилиб ётгали?
Жойимас донг қотгали,
Вақтимас хуррак отгали!»

Курагидан ёл чиқиб,
Қуйруғидан ёй чиқиб,
Орқасидан хол чиқиб,
Бир қоп арпага тўймасдай,
Тепканин соғ қўймасдай,
Айманбўз ариллаб борар,
Ўқдай шариллаб борар.
Оққубани ёпиниб,
Манас қирон солади.
Сир найзани қўлида
Айлантириб олади.
Алман, Сирғақни чопган
Ёвни тўсиб қолади.
Учраганми бундоғи:
Оқ пўлатдан қундоғи,
Ўртаси кесма пўлат,
Оғзи бир тешма пўлат,
Катта-кичикми нишон,
Манглайин кавлар, ишон,
Дастидан йўқ бутуни,
Қуюқ туман тутуни,—
Бир милтиқки, Оққалта,
Қарсилласа қоқ калта.
Манас уни бир қўйиб,
Бир қўйса ҳам зир қўйиб,
Ер-осмонни тўздирди,
Қўшин сафин буздирди.
Эс-ҳушидан айрилиб,
Орқаси билан қайрилиб,
Дир бўлди-ку қалмоғи,
Қўнғирбойнинг аймоғи.
Алман билан Чубақнинг,
Ғажигудай Сирғақнинг
Бошидан ис аримай.
Қарс этиши даримай,
Тутун бўлиб ётади.
Пилтаси қурсин, ўқмас,
Қип-қизил чўғ отади.
Йўл берай демас асти,
Қоронғи баланд-пасти.
«Укпарим!» деб Алмамбет,
Сирғағига гап айтар,
Қаттиқ тайинлаб айтар:
«Келган йўлимизга чоп,
Ўнгу-сўлимизга чоп,
Тепага бор, сойга бор,
Қўшин турган жойга бор!»
Гап қайтармай, Сирғағи
Отига қамчи солар,
Йўлда чанг ўйнаб қолар.
Кўрса қирғиз боласи:

Ақли ҳеч нимага ярамай,
Терисига сомон тиқай деб,
Йилқини тўсиб чиқай деб,
Очбудонни сув қилиб,
Орқаси тўла қўшин,
Чувиллатиб, дув қилиб,
Жолой жанг-жунг чопади,
Манасни чанг ёпади.
«Найза бўйи келсин,—
деб,—
Хумпар ҳаром ўлсин,—
деб,—
Қийиб ўта берсин,— деб,—
Энасини кўрсин!»— деб,
От ёлига ёпишиб,
Алман ҳам шошиб қолар.
Чанг-пангига ўралиб,
Йилқига ёнашиб қолар.
Нўйғут оёни Чубақни
Жангга туққан онаси.
Қарс ургудай тўшма-тўш,
Келиб қолиб хонаси,
Олтин эгарнинг қоши деб,
Қоқ юракнинг боши деб,
Чубақ найзаси билан
Жолойни қоқиб кетгани.
Очбудондан чирпирак,
Қони оқиб кетгани.
Дам ғанимат, эр Чубақ
Бўлақолай деганда,
Жолойга санчган найзасин
Ўнглаб олай деганда,
Қалмоқ Ушан пириллаб
Пайдо бўлиб қолади.
Ботир Чубақни қулатиб,
Қашқирдай улиб қолади.
От белидан йиқилган,
Боши чангга тиқилган
Чубақ ётар ўлдим деб,
Ўнгмайдиган бўлдим деб.
Тепасида айланиб,
Чилвирига бойланиб,
Туёғи билан ер титиб,
Туморини ирғитиб,
Кўколаси кишнайди.
Одам қандай чидайди!

Ботирнинг бириң чақдим деб, Ушан ишшайиб тураркан, найзаси қийшайиб тураркан, Алман гувиллаб келиб, уни талқондай туяди, биқинига бир

Топ ўшанда биласан.
Пишмаган ош, қўй энди
Чираниб нима қиласан!»
Улуғнинг дегани деган,
Бу кўргулик ҳам бор экан,
Мунғайиб қулоқ солар,
Қўшин чувиллаб қолар.

* * *

Бу ҳангомани қўйиб тур, янгисини туйиб тур.

Алмамбет, Манас энгашиб, улуғларсиз кенгашиб, Алмамбетинг нетди деб, Сирғақни йўлдош қилиб, қайси гўрга етди деб, Манас йўқолиб кетди деб, кетган ёғин кўрмакка Бақайхон от минганди, қачон тинчиб-тинганди.

Турнабайини олиб, ўнг кўзига солиб қараса, Сирғақ учиб келяпти. Йўлини тўсиб чиқиб, Бақай қичқирса — қилжаймас, бошин буриб илжаймас. Кўзига чанг тўлганми, қулоғи танг бўлганми, Бақай хуноб бўлади. Туриб-туриб ўйлади:

«Қизталоқ, билганидан
Бир оғиз очмаса-я,
Олдирганми Манасни,
Мунча ҳам қочмаса-я!»
Минган бўзтўрғасини
Қамчилаб йўл олади,
Сирғақнинг чап ёғидан
Чўзилиб чиқиб қолади,
«Ҳой унмагур Сирғақ!» деб,
Буйрагига бир солади.
Қаттиқ ботдими найза,
Сирғақнинг саломи йўқ,
Таниса ҳам, «аба-аба»дан
Бошқа бир каломи йўқ.
«Очилиб келган кўзинг йўқ,
Сочилиб келган сўзинг йўқ.
Йиғиб олган эсинг йўқ,
«Абадан» бўлак сасинг йўқ.
Қирғизларнинг улуғи,
Шавкатларга тўлиғи,
Қўрғонин пўлат қопқоси,—
Қоплон соғ-омон борми?
Алмамбет билан Чубақдай
Икки қаҳрамон борми?»

Ҳоли-жонин айтгин деб, Бақай Сирғақни қистар. Сирғақ ҳам илҳақ қилмай, ростин айтишни истар: «Қалин қирғиз ичига бориб хабар бергин,— деб, ботир буйруқ қилгани, қолгани менга қоронғи, борйўғи шу, билганим!».

Бақай Сирғақни койир: «Шошқалоққина боласан, қалмоқ дувиллаб қолди деб, лақлақ ўраб олди деб, даб-дурустдан қайга борасан? Бир балони бошлайсан-ку, бурутни майдалаб ташлайсанку! Ваҳимангни қўя тур, яхши гапни уя тур!».

Бўзйўрғани қилпиллатиб,
Оқ соқолин ҳилпиллатиб,
Қўшинга йўл олар Бақай,
Айюханнос солар Бақай:
«Оқ жокор* милтиқ отмай
қол,
Овулда юрган қўппакдай
Офтобсираб ётмай қол,
Қўйчағирни отмай қол,
Пойлоқда ётган қоровулдай
Ёнбошлаб гап сотмай қол!
Бердим деса ҳеч гап эмас,
Худой бериб қолибди.
Шўри қурган қалмоқдан
Йилқини қайириб олибди.
Чоптириб ҳайдаб юролмай,
Уч арслон толибди.
Келишиб, бўлиб олсин деб,
Сирғақдан хабар солибди!»
Сон мингтаси «чу!»лашиб,
Яхшисини улашиб,
Бир-бирига ғужлашиб,
Найзаларни учлашиб,
Занглай деган ойболтани
Қайроқларга қайрашиб,
Бедовларда яйрашиб,
«Палоннинг оти тулпар» деб,
«Пистонники ҳулкар»— деб,
Қиличларни тақишиб,
Милтиқларни чақишиб,
Қалқонларни тортишиб,
Бир дунё кўч ортишиб,
Тоғ булутдай айланиб,
Тўпбошилар шайланиб,
Тўполон жўнашибди.
Йўлда на қўнишибди,
На бир шом тунашибди.
Улар чопаверишсин,
Янги гапни пишитинг.
Манас билан Чубақнинг
Ҳангомасин эшитинг.

Манас дер: «Чубақ,
ҳовлиқма,
Биз учрашмас тоғ борми?
Биз талашмас ёқ борми?
Ҳозирча тирикмисан,
Тани-жонинг соғ борми?
Ёв бўлса, қараб турмасмиз,
Урушмасдан урмасмиз!»
Манас қилт этмай сўйлар,
Чубақ танига ўйлар:
«Оти ҳам Манасмасми,
Зоти ҳам Манасмасми,
Сўзи ҳам Манасмасми,
Ўзи ҳам Манасмасми!
Манас қўлдошим бўлсаю,
Алман йўлдошим бўлсаю,
Қалмоқдан қўрқсам мени
Худо урган санамасми!»
Манас минган Айманбўз
Гижинглаб учиб кетар,
Чубақ топ чўчиб кетар.
Биқинидан мой чиқиб,

Сон минг қалмоқ қораси,
Сариғи ва оласи.
Оқ санжоғу қора туғ,
Кўк санжоғу ола туғ,
Чағиллаган ўн юз минг,
Вағиллаган ўн юз минг,
Ўчогур отган ундан кўп,
Замбарак тортган ундан кўп,
Ёйлари ҳўкиз белидай,
Отлари тоғ селидай,
Мучаси деб сиёқли,
Гурзидай қўл-оёқли,
Баёвин кўрсанг ундан кўп,
Яёвин кўрсанг ундан кўп.
Чотлари бир минордай,
Қўллари кўк чинордай.
От кўтармай юргани
Турқи ёмон қув, мастон.
Айтаверсам нақлини,
Ҳар бири узун достон.
Алпнинг зўри унда бор,
Кўкёл бўри унда бор.
Жолой деган бўйи паст,
Бўйни мўри унда бор.
Бадқовоқми, кир товоқ,
Юзи худди ошқовоқ.
Жақипнинг Манаси қани деб,
Кўриб қўйсин мани деб,
Жонида қолмасин жони деб,
Чангда қурисин қони деб,
Очбудонни* чуратиб,
Ортида тўзон буратиб,
Булутдай кўчиб кетар,
Довул, милтиқ қарсидан
Сур йилқи чўчиб кетар.
Ғойибдан пайдо бўлган —
Қарткўран кишнаб қолар,
Уюрни қайириб олар,
Чизиқдай йўлга солар.
Орқасида кўп йилқи,
Қулунлари қоришиб,
Ғунонлари ёришиб,
Қуйруғи билан солишиб,
Ханғининг бари олишиб,
Оқсаб қолар қанқаси,
Қирчанғиси, манқаси.
Алмамбет «қур-эй-қур-эй!»
деб,
Манас, Сирғақ уюрнинг
Сон-сонига урай деб.
«Йилқини бўлиб кетди»—
деб,
Жолой минғиллаб келар.
Чубақнинг қулоғи тагида
Алман тинғиллаб келар:
«Отга энгашиб ола кўр,
Йилқининг чангига кириб,
Кўринмасдан қола кўр!
Тўнғиз қўпган Жолойнинг
Қаншарига сола кўр,
Жонин суғуриб ола кўр!»
Чубақ энгашиб олар,
Чангда кўринмай қолар,
Олд-ортига қарамай,

санчиб, туйнук очиб қўяди. Ушан думалаб кетиб, кўзи чақчайиб қолар, бир тепада жиғасиз боши букчайиб қолар.

Алмамбет бундоқ қараса, Чубақ каловлаб қолибди, тупроқ ялаб олибди. Узангисин тўғрилаб, оти паст бўлиб турар, олтин узангисига оёғини сололмай, устига миниб ололмай, Чубақ маст бўлиб турар.

Чубағим, сенга нетди,— деб, — кучинг қайга кетди,— деб, қалмоқ ўраб қолди-ку,— деб,— санча бериб қўл толди-ку»— деб, оқ бўтадай Чубақнинг белин нақ синдирибди, белбоғидан бир тортиб, Кўколага миндирибди.

Арслон Манас уларнинг қаршисига от қўяр, ортида сон мингтаси, Оққалтани бот қўяр. Қум-тупроқ қўшин таппа тўхтаб сарғайиб турар, Жолойми бу хокитуроб, унсиз ағрайиб турар. Несқара кўра солиб, ўйнаб кетган Очбудон отини тутиб олиб, Жолойхонга туткасар, қўлтиғидан кўтариб, оқ эгарга ўтқазар.

Чогган қалмоқнинг бари, Қўнғирбой бош ёш-қари йиғилиб қолган пайти, йиқилиб қолган пайти, гап айтар зўр ғалчаси: «Отимизнинг анчаси чарчаб қолди, юргусиз, тақасин ерга ургусиз. Пири улуғ Жолой дов, ҳаммадан мард, беаёв, қўшиндан чиқиб ўзсангчи, йилқини тўсиб бузсанг-чи, олдингга солиб келсанг-чи, қайтариб олиб келсанг-чи!».

Қўнғирбойнинг бу гапи бағрини кабоб қилар, «хўп!» демасдан Жолойхон жойли бир жавоб қилар: «Қандоқ бўлди, Қўнғирбой, йилқини тўс деганинг? Бурутни ҳазил ўйлама, билмайсан қимтир эканин. Ёлғиз тутай деб бориб, арвоҳ урай деди-ку, танглайим қурий деди-ку».

Жолой дер: «Этмас миқ
бурут,
Йилқининг ичи жиқ бурут.
Молим дема, ёв ичи,
Ичида найза, қиличи.
Борадиган ҳолим йўқ,
Менинг ўнта жоним йўқ.
Оти чопқир ўзинг-ку,
Зоти топқир ўзинг-ку,
Ҳоким бўлсанг, бориб кўр,
Уюрингни ёриб кўр,
Гапим ростми, ёлғонми,

ТАРЖИМОН ИЗОҲЛАРИ:

Қизил чўғ — Хитой дегани.

Қолдой — қалмоқ мансабдори.

Ўчогур — энг катта милтиқ тури.

Болалак — қундуз қадалган шалвор почаси.

Оқ ўтогут, кўк дингса,— бўркка қадалган асл тошлар. Тўралик белгиси.

Кулжа — тоғ қўйи.

Бурут — қалмоқлар қирғизни бурут дейишган.

Чалоба—Алмамбетнинг бир ўгай отаси.

Салоба — Алмамбетнинг асл отаси.

Оёт — дарё номи.

Бототар — милтиқ тури.

Қўйчақир, сирбаран — милтиқ турлари.

Очбудон — Жолойнинг оти.

Турнабой — дурбиннинг бир тури.

Оқ жокор — милтиқ тури.

Иброҳим РАҲИМ

ТОШКЕНТЛИК ОТАХОНИМ

Сўнгги «афтершок» Тошкент асфалтига икки-уч километр яқин жойда тепага сакради. Бундан баъзи жойларда асфальт ёрилди, деб овоза чиқардилар, лекин Отахоним ҳеч қаерда асфальт ёриғини кўрмади.

Анҳор бўйида ер ёриқларини кўрган баъзи одамлар «Яна бир, икки такрор зилзиладан кейин Анҳор Тошкентнинг остига чўкиб кетармиш» деган овоза тарқатдилар. Бу овоза қулоқдан қулоққа, оғиздан оғизга ўтиб, турли қўшимча ва таҳрир ўзгаришлари билан «Тошкент ерга чўкиб кетармиш» деган ваҳима уйдирмаси юзага чиқди.

— Кемага тушганнинг жони бир — деди Отахоним бу хил ваҳимачиларга — Тошкент қаерда бўлса биз ҳам ўша жойда бўламиз, ер ости шаҳрида яшашга жомашовингни ҳозирлайвер.

— Нафасингизни тузик қилинг, Отахон,— дер эди айрим ваҳимачилар бу гапдан қўрқиб.

— Чигирткадан қўрққан дон экмайди, дейдилар. Тошкентнинг чўкишидан қўрқсанг, нега унинг нонини еяпсан,— дер эди Отахоним ундай одамларга. — Тошкент сенга энди ёмон бўлиб қолган бўлса, Мамажон Розиқовичга бор. хоҳлаган томонингга контейнер беради. Лекин қайтиш йўқ. Аразлаб кетганларни янги Тошкентга киритмаймиз! Чегара қулф!

Отахонимнинг кучи неча кишига етарди. Бундан ташқари ҳар галги силтов бошпанасизлар қаторига минглаб янгиларини қўшмоқда. Тўкилаётган иморатлар-чи? Дунёни сув босса тўпиғига чиқармайдиган Бурхон амаким ҳам «оҳ» тортиб, «ух» тортиб юрибди.

— Ким қаерга борадиган бўлса ўзим элтиб қўйишга ҳам тайёрман,— деди у.

— Нега? Сени ким ўзгартирди?

— Шароит!— деди Бурхон амаким кўзини лўк қилиб. —Йийилиб кетган пластинкага ўхшаб қолдик. Патефонимиз нинаси бир чизиқда айланяпти. Кеча пардозлаб чиққан бинони бугун янгитдан ремонт қиляпмиз. Бир вақтлар кружокда ҳар йили «Қисқа курс»нинг тўртинчи бобидан орқага қайтардик-да ҳар йили яна бошидан бошлардик. Ўшани сингари туникага етганда яна полдан бошлаяпмиз. Янги иморатлар юздан бирига етсаям...

Отахоним дўпписини ерга олиб, бошини кашлади.

— Зилзила қачон тўхтармиш?

— Ҳеч ким билмайди. Умаровнинг гапини эшитдингиз-ку. «Афтершоклар давом этади» деяпти, лекин қачонгача? Ўзи ҳам билмайди. Қандай куч билан? Буни ҳам айтолмайди. Биз ўз ишимизни билиб қиляпмиз. Тошкент тўққиз баллга умрбод бардош берадиган шаҳар бўлади.

— Бу иш яхши бўляпти — деди Отахоним дўпписини бостириб кийиб олгач. — Невараларимиз, сенларнинг невараларинг ҳам бизга ўхшаб кўчама-кўча кўрпа кўтариб юрмайди. Бир вақт келиб зилзилани ҳам эгарлаб. юганлаб олишар, лекин унгача ўтирган ўрнинг пухта бўлгани дуруст.

Ота-бола бир оз жим қолишди. Иккалови ҳам ўйлашмоқда эди. Бурхон шунча одамга қишгача қандай қилиб жой етказиб беришни ўйларди. Бу йилги талаб икки миллион квадрат метр. Зич қилиб жойлаш учун ҳам миллион квадрат метр жой керак. Қурилиш суръати уч юз. Зўр келса — уч юзу эллик минг. Қимирлаш ҳали тўхтагани йўқ. Нима қилмоқ керак? Нима?

Отахонимнинг ўйлари ҳам Бурхон амакимнинг ғами билан ҳамоҳанг эди. Иморат қуриш осонми, дер эди у. Тошкент икки минг йилдан бери қурилади. Икки минг! Булар эса, икки минг йиллик ишни икки йилда қилмоқчилар. Қуришлари ҳам мумкин, бунга шак келтириб бўлмайди. Ойни эгар-югансиз миниб олган қудрат бу ишни ҳам қилади. Лекин бугун эмас, эртага ҳам эмас-да Икки йилда. беш йилда. Икки йилгача бўлган вақт қандай ўтади? Яна ўша эски иморат асқатади. Эски иморатнинг соғи йўқ-ку. Беш юз минг уй бўлса беш юз минг мўри, камида бир миллион печка керак. Печкани соғи қолмаган-ку!..

Отахоним яна дўпписини қўлига олди. кафтига уриб-уриб. тиззасига илиб қўйди-да Бурхон амакимга деди:

— Ўйласам юрагим орқамга уриб кетяпти

— Нимани?

— Нима бўларди, мениям эл ғами босяпти-да. Ранггингга қарасам кундан кунга исланиб кетяпти. Ҳисоблаб чиқсам мўри билан туйнукларни ўзига юз мингта ўста керак экан. Мунча уста қаёкда? Миллион печка тузатилиши зарур бўлар. Печкани усталарнинг устаси тузатади. Шунча «усталарнинг устаси» сенга чикора!

Амаким қўйнидан блокнотини олиб дадасининг ҳамма сўзларини ёзиб қўйди.

— Бу гапни хўп эсимга солдинггизда Отажон!— деди у. — Биз ҳозирча коммунал иморатлар билан оворамиз. Уларни ҳам ўринлаёлмаяпмиз. Аҳоли уйларига навбат келса иккала қўлни осмонга кўтаришдан бошқа илож қолмайди

— Иложини ҳозироқ топ! Иложи бор

— Ҳамма печкаларга ўт ёқтириб кўриш керак Димоходлар ёрилган. Ўт чиқиб кетиши ҳеч гап эмас. Жуда эҳтиёт бўлиб ёқиш керак. Касал печка билан синиқ мўриларни бир бошдан ямашга бошла Бўлмаса. тошкентликни шўрини қуритиб, қишнинг бисмиллосидаёқ ҳаммани совуққа урдириб юборасан

«Қари билганин пари билмайди» деган мақол Бурхоннинг ёдига тушди. Рост айтилган гап экан. Бу муаммони топган отахон оқсоқол уни битириш йўлларини ҳам топиб бермасмикин? Сўра. ялин...

Бурхон амаким отасидан сўради:

— Печка билан мўрини усталарнинг устаси тузатади. тўғри айтдингиз. Уларнинг ҳаммаси Чилонзорда, Високовольтнийда — қурилишларда банд. Бу ишларга қўлимиз калта... Сизнингча нима қилиш керак?

Отахоним дўпписини тиззасининг кўзидан олиб, кафтида қоқиб. қоқиб, бошига қаттиқ бостириб кийди-да ихчам ўтириб олиб гап бошлади:

— Шу саволни қиттак авалроқ бериш керак эди Халқнинг иштирокисиз бирор иш битганми? Битмаган ва битмайди! Бинобарин. Тошкент муаммолари ҳам. печка-ю, мўриларинг ҳам битмайди.

Хали ҳам кўп ишларни ҳашар билан қиляпмиз-ку.

— Бу ишни ҳашар билан қилиб бўлмайди-да. Нозик иш. Чумчуқ сўйсанг ҳам қассобга сўйдир. Қассобини манга мен топиб бераман!

Шу куниёк Отахонимга райсовет гаражининг машинаси келди. «Сен ҳам юр тилмоч бўл» деди. бирга кетдик. Унинг йўлига раиснинг ўзи пешвоз чиқди.

— Қадамларига ҳасанот!—деди раис Отахон оқсоқолни олқишлаб. Маслаҳатингизга муҳтожликдан йўлингизга кўзим тўрт бўлиб турибди.

Отахоним раиснинг бунчалик хушчақчақ одам эканлигини энди кўряпти. У доим райсоветнинг сессияларида ёки йиғилишларда: уни қилмаяпсизлар, буни қилмаяпсизлар, палон иш ўпиришда, пистон иш хавф остида, деб одамларни ғазаблар эди. Чодир лагери можароси ҳамон кўз олдида эди... Уни Отахон ҳамиша ўшандай сержаҳл амалдор деб биларди. Унинг бошқа томонларини, айниқса хуш феъл. яхши суҳбатдош, ҳазилкаш, дилкаш одамлигини энди кўряпти. Унинг бу томони Отахонимни шу заҳоти ўзига яқин қилиб қўйди.

— Мактубингиз ҳаммамизга маъқул бўлди — деди шаҳар бошлиғи.— Ҳатто ҳукумат комиссияси ҳам фикрингизни қувватлаяпти. Ҳаммамиз Сизнинг ихтиёрингиздамиз. буюринг!..

Отахоним кулумсираб ва ҳазилкашлик билан деди:

— Бир қошиқ қонимдан кечсангиз буюраман.

— Борингки, ҳамма қонингиздан кечдим, буюринг!

— Ундай бўлса, бемалол айтавераман.

— Қулоғим сизда.

— Ўз ҳуқуқингиздан бир бўлагини менга бериб қўйинг!

Раис қаҳ қаҳалаб кулиб юборди ва бир оздан кейин кулгисини босди.

— Ҳокимият сизга нима учун керак бўлиб қолди? Жамоат ишини қилмоқчи эдингиз-ку.

— Жамоат ишига ҳокимият керак эмас. Ҳокимият сиздан кўра пастроқдаги баъзи амалдорлар учун керак. Улар баъзан амалингиз ёки ҳуқуқингизга қараб одимлашади. Қўлингиздаги қоғозингизга қараб муомала қилади.

— Тушундим. тушундим.— деди раис.— Сизга пролетариат диктатурасининг ҳуқуқи керакмикин. деб ўйловдим Мен сизга шундай қоғоз бериб қўяманки сизни кўрганда қўл қовуштириб салом бермаган амалдор тўппа-тўғри ўзимга ҳисоб беради.

Раис секретарга керакли гапларни диктовка қилди. Секретарь тез орада уни ўринлаб қайтиб кирди-да, раисга узатди

— Печка билан мўри республикаси сизнинг ихтиёрингизда,— деди шаҳар бошлиғи унга имзоланган гувоҳномани узатаркан қўшимча қилди: — печка қаттиқлик ва мўри баландлик қилиб қолса ҳам мени ёрдамга чақиринг.

— Райижрокомларнинг ҳамёни кичиклик қилиб қолса ҳам сизни чақиравермайми?

— Чақираверинг!

— Қўлингизни беринг.

Улар қаттиқ қўл сиқиб олишдилар.

(Давоми бор).

(Давоми. Боши газетанинг 13 декабрь сонида).

Янги журнал

«КОСМИЧЕСКАЯ БИОЛОГИЯ И МЕДИЦИНА»

1967 йилнинг январидан бошлаб Совет Иттифоқида СССР Соғлиқни сақлаш Министрлигининг органи «Космическая биология и медицина» номли янги журнал чиқарилади.

«Новости» матбуот агентлиги журналнинг масъул секретари медицина фанлари кандидати Федор Космолинскийга мурожаат қилиб, янги журнал ҳақида гапириб беришни сўради.

— Космик фазода инсон ҳаётини ва меҳнат қобилиятини таъминлаш каби мураккаб проблемалар устида иш олиб бораётган кўпгина олимлар, врачлар, биологлар, физиологлар ва психологлар этряди тажриба алмашиш, илмий мунозара ўтказиш ва ўз экспериментал тадқиқотлари натижасини нашр қилиш учун минбарга эга бўладилар.

Космонавтикани ривожлантиришда совет космик биология ва медицина фани арбоблари салмоқли ҳисса қўшдилар. Совет фани космосга йўл очмоқда. Бу ишда, албатта, космик биология ва медицина соҳасида тинмай меҳнат қилаётган, масъулиятли вазифани бажараётган мутахассисларнинг ҳиссаси каттадир.

Космик биология ва медицина катта анализни талаб қиладиган даражада илмий ва амалий тажриба орттирди. Ўнлаб Совет ва Америка космонавтлари космик фазога саёҳат қилдилар. Навбатда сайёралараро космик трассаларни ўзлаштириш турибди. Бу йўлга ўнлаб эмас, юзлаб, эҳтимол минглаб космонавтлар отланишар. Бу йўлда бундан буён ҳам космонавтларни танлаш, тайёрлаш ва тренировка қилдиришни такомиллаштириш юзасидан катта ишларни амалга ошириш керак.

Кўпгина мамлакатларнинг олимлари олинган материалларни кўздан кечиришар экан, биринчи навбатда космонавтиканинг янги босқичида зарур бўладиган нарсаларни танлаб олишмоқда. Олимларнинг КОСПАР сессиясида (Вена, 1966 йил, май), Авиация ва космик медицина бўйича XV Халқаро конгрессда (Прага, 1966 йил, сентябрь) ва Халқаро астронавтика федерациясининг XVII конгрессида (Мадрид, 1966 йил, октябрь) ўтказилган учрашувлари самарали бўлди.

Бу конгрессларнинг иши космик биология ва медицина ривожланишнинг янги босқичига етганлигини кўрсатмоқда: бўлажак узоқ космик парвозлар билан боғлиқ бўлган кўпгина проблемалар ҳозироқ ҳал қилинмоқда. Узоқ сафарда космонавтнинг соғлигини олдиндан медицина юзасидан айта билиш, изоляция шароитида инсоннинг иш қобилияти, шароитнинг бир хил ва ўзгармаслиги ҳамда ҳаракатнинг чекланганлиги, иш ва дам олиш режимини ишлаб чиқиш каби проблемаларни ҳал қилиш жуда катта аҳамиятга эга бўлади.

Космик учишларнинг узайиш тенденцияси майдонга чиқиши билан космонавтларни ҳар хил — космик нурланишларидан сақлашдаги радиобиология масалалари ҳам айниқса катта аҳамиятга эга.

Бу проблемаларнинг ҳаммаси фақатгина экспериментал планда ҳал қилинмай, балки биринчи навбатда ҳар қандай янги тадқиқот иши чуқур анализ ва иш юзасидан олинган маълумотларни жамул-жам қилишдан бошланганидек, назарий жиҳатдан ҳал этилиши лозим. Жумладан, космик учишдаги тезлик, вазнсизлик ва бошқа ҳолатлардаги факторларнинг организмдаги физиологик реакциясини чуқур ўрганиш масалалари катта аҳамият касб этади.

Табиийки, олимларнинг бундай фаолияти ҳар хил конференция ва конгрессларда учрашувсиз бўлмайди. Шунинг учун ҳам илмий жамоатчилик «Космик биология и медицина» журнали ташкил қилиниши ҳақидаги қарорни ниҳоят хурсандлик билан кутиб олди. Бундай илмий органга эҳтиёж жуда катта. Журнал космик биология, медицина ва аралаш фанлар юзасидан иш олиб бораётган олимлар — физиологлар, биологлар, гигиеначилар, психологлар, шунингдек, космонавтика масалалари билан қизиқадиган кенг доирадаги журналхонларга мўлжалланган.

Журналда совет ва чет эл авторларининг космик парвозларнинг организмга таъсири, учиш пайтида радиация хавфсизлигини таъминлаш, космик психология ва физиология, космонавтларнинг маҳсус тренировкаси, космик кемалар кабинасидаги ҳаёт ва моддаларга бағишланган мақолалари, обзор га оригинал асарлари босилади. Космик биология ва медицина соҳасидаги янги китобларга тақризлар берилади, ахборотлар, рефератлар, илмий хроника, бўлажак конгресс ва конференциялар ҳақида маълумотлар берилади.

Ишониш мумкинки, журнал совет ва чет эл мутахассислари учун жиддий илмий минбар бўлиб қолади. Таниқли совет олими академик Василий Парин журналнинг бош редактори қилиб тасдиқланган. Редакция коллегияси ишида академик Александр Имшенецкий, СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси Олег Газенко, профессорлардан Иосиф Хазен, Анатолий Коробков, Юрий Нефедов. Юрий Григорьев, доцентлар Владимир Правецкий. Николай Гуровский, врач-космонавт Совет Иттифоқи Қаҳрамони Борис Егоров каби кўпгина биология ва медицина соҳасидаги йирик мутахассислар қатнашадилар.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

АҲОЛИ МАМНУН

— Кеп қолинг, ёзнинг нозу-неъматларига! Самарқанднинг майизи, Наманганнинг олмаси-ю, Қуванинг анори! Ошни ҳазм қилдирувчи Олти-Ариқнинг турупи... Кеп қолинг..!

— Ўғлим бир ярим килограмм картошкадан беринг.

— Хўп бўлади... Яна нима керак, отахон?

— Бир кило олма ҳам беринг.

Октябрь районидаги «Октябрь» уй-жой массивида очилган «Ташплодоовоштопг» га қарашли сабзавот дўконларида ана шундай қизғин савдони кўриб, бу ерда хизмат қилаётган ишчан савдо ходимларига тасанно ўқийсиз. Айниқса ўртоқ Фозил Каримхўжаев мудир бўлган 2-сабзавот дўкони ҳар доим харидорлар билан гавжум.

1967 ЙИЛ ЛОТЕРЕЯСИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети 1967 йилда Ўзбекистонда ўтказиладиган пул-буюм лотереяларининг шартлари ва тартибларини тасдиқлади.

Лотерея билетлари олти марта — ҳар бири 1 миллион 462 минг 500 сўмдан, ҳаммаси бўлиб 8 миллион 775 минг сўмлик чиқарилади. Нархи 30 тийинлик бўлган бу лотерея билетларининг ҳар бир чиқарилиши беш разряддан иборат бўлади. Ҳар бир разряд 292 минг 500 сўмликдир.

Ҳар бир чиқарилиш бўйича 877 минг 500 сўмлик 612 минг 500 та ютуқ ўйналади. Шу жумладан, 246 минг 615 сўмлик 4 минг 735 та буюм ютуғи ва 630 минг 885 сўмлик 607 минг 765 та пул ютуғи ўйналади. Ютуқларнинг умумий суммаси 5 миллион 265 минг сўмни ташкил қилади.

Ютуқ буюмлар орасида 60 та «Волга» ва «Москвич» енгил автомашиналари, 60 та «М-63» маркали коляскали ҳамда «ИЖ-Планета» маркали мотоцикллар, 60 та пианино, 240 та «Восход», «Рубин-102» телевизорлари, «ЗИЛ-Москва», «Памир», «Саратов-2» маркали уй холодильниклари. кир ювадиган машиналар, гиламлар, радиолалар, баянлар, магнитофонлар, радиоприёмниклар ва бошқа буюмлар бор.

Лотерея тиражлари Фарғона, Катта Қўрғон, Қарши, Ленинск, Бекобод ва Тошкент шаҳарларида ўйналади.

Тошкент область, Орджоникидзе районидаги болалар музика мактабида кичкинтойларимиз музика санъатини иштиёқ билан ўрганмоқдалар.

СУРАТДА: аккордеончи қизлар Наташа Кучумова ва Таня Салимова.

С. Махов фотоси.

Танзила Раишидова пойтахтимиздаги 1-автоколоннада 16 йилдан бери такси шофёри бўлиб ишлайди. У ўзининг фидокорона меҳнати туфайли коммунистик меҳнат зарбдори деган фахрли номга эришди ва меҳнаткашлар депутатлари Фрунзе район Советига депутат қилиб сайланди.

М. Нуриддинов фотоси.

ЖАҲОННИНГ МАШҲУР ШАХМАТЧИЛАРИ

ШАХМАТ. К. ЯНИШ

Биринчи рус мастери А. Д. Петровнинг ижодий фаолияти Россияда шахмат санъатининг тобора кенг авж олишига катта таъсир кўрсатди.

Атоқли рус шахматчиси К. Яниш (1813-1872) Петровнинг замондоши ҳамда шогирдларидандир. Механика профессори, ажойиб шахмат аналитиги Яниш 1842 — 1843 йилларда «Шахмат дебютларининг янги анализи» деган машҳур асарини нашр эттирди. Ўз даврида бу китоб барча шахматчилар учун янги бир кашфиёт бўлди. Ўзининг чуқур мазмундорлиги билан бу китоб ўша вақтдаги ҳамма қўлланмалардан устунлик қилди, жаҳон аҳамиятига эга бўлди. Кейинчалик Яниш уч томдан иборат «Шахмат ўйинида математик анализни қўллаш тажрибалари» деган текширишларини босиб чиқарди.

Революциядан олдинги оғир шароитларда Яниш Петрбург шахмат клубининг ташкилотчиларидан бири бўлган эди. Россияда биринчи бўлиб «Шахмат ўйини кодекси»ни нашр этган ҳам — Янишдир. Бунга у ўз маблағини сарфлаган. Кейинчалик бу кодекс немис тилига таржима қилинган; АҚШнинг биринчи шахмат конгрессида (1857) рус кодекси шахмат ўйини коидаларини ишлаб чиқишда уларга асосий материаллардан бири бўлиб хизмат этган.

Амалий шахматчи Яниш пойтахт турнирларида ўзининг кучли ўйинчи эканини кўп марталаб намойиш қилган. Шубҳасиз, у халқаро даражали мастер эди. Буни Россия ва чет эллардаги мусобақалар тасдиқлаган. Петров ва Янишнинг шахматни тарғиб қилишдаги ишлари Россияда бу ўйинга бўлган ҳавасни зўрайтириб, атоқли маданият намояндаларини ҳам ўйинга жалб этган эди. XIX асрда яшаб ижод қилган, жаҳон фани ва адабиётининг сўнмас юлдузлари Пушкин (унинг кутубхонасида Петров ва Филидорнинг қўлланмалари ҳамда «Паламер» журналининг бир неча сонлари сақланган), Чернишевский, Писаров, Тургенев (у 1870 йилда халқаро шахмат конгрессининг вице-президенти бўлган), Лев Толстой, Римский-Корсаков, Репин, Менделеев ва бошқа кўпгина прогрессив кишилар шахматга катта эътибор билан қараганлар. Ўтган асрнинг 50-70 йиллари рус шахмат санъатининг тараққиётида янги босқич бўлади. М. Шумов ва С. Урусовлар майдонга чиқадилар. А. Д. Петров, унинг шогирдлари К. Яниш, И. Шумов, ака-ука Урусовлар ва бошқа мастер ҳамда жамоат арбоблари Россияда шахматни тарғиб қилишда кўп тер тўкдилар. 1859 йилдан бошлаб нашр этила бошлаган «Шахматний листок» журнали (ҳозирги «Шахматы в СССР» журналининг «илдизи») Янишнинг машҳур асари «Шахмат дебютларининг янги анализи»га тўхталиб, бундай деб ёзган эди: «...Шахмат назарияси узил-кесил ўзига хос илмий аналитик формасига эга бўлди».

Бу позиция Шумов-Винавер партиясида (Петербург, 1875 й.) қораларнинг 27-юришидан кейин вужудга келган. Юриш Шумовдан бўлиб, у ўйинни ажойиб давом эттириш йўлини топган (ахир унинг бир фили кам!) Қани, сиз қандай ўйнардингиз.

ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР. ФАКТЛАР.

УРУҒЧИЛИК ДАРОМАД КЕЛТИРМОҚДА

Эстонияда сабзавот экинлари ва хашаки илдиз мева ўсимликларининг 20 хилдан кўпроқ уруғлигини тайёрлайдиган 27 ихтисослаштирилган уруғчилик хўжалиги ташкил қилинди. 1966 йилда бу хўжаликлар келгуси йилда экиш учун етарлик бўлган миқдорда уруғлик етиштирдилар.

«Койт» колхози республикада энг йирик уруғчилик хўжалиги ҳисобланади. Бу ерда сабзавот экинлари хашаки илдиз мева ўсимликларининг уруғи етиштирилади. Колхоз ҳар гектар ердан ўртача икки минг сўмдан кўпроқ даромад олди. 1966 йилда топширилган уруғликлари учун эса 180 минг сўм пул олди.

Эстония селекционерлари етиштирган «Куузикуская ранняя» деган янги нав карам уруғи республикада рекордли даромад келтирди. Ярим гектар ердан 550 килограмм уруғлик йиғилди ва ундан 11 минг сўм даромад олинди.

(АПН)

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

14 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10— Чехословакия эстрада куйлари, 18.30— Эстрада концерти, 19.20 — Қозоқ куйлари, 20.00 — «Бузрук» мақомидан парчалар, 20.45—Қурилиш поезди келади, 21.20— Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00—Коммунистик ахлоқ ва тарбия, 22.15 —Рақс куйлари, 22.40 — Т. Тўла ва Р. Бобожон шеърлари, 23.20— Қиш оқшомлари.

Телевидение

14 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар,** 18.20 — **Ленин юлдузлари порлайверсин** (болалар учун), 18.50— **Шоир Собир Абдулла,** 19.15 —**Совойликларнинг ватанпарварлик ташаббуслари кенг қулоч ёйсин,** 19.35 — **Концерт.**

Рус тилида: 20.20— **Телевизион янгиликлар.**

20.30 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Болалар ва дарахт,** 17.15 — **Тошкент янгиликлари,** 17.25— **Камер куйлар,** 18.00— **Ўйиновчи** (телеспектакль).

20.25 — **Эртаги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 20.20— **Замондош,** 20.40 — **Ҳужжатли фильм,** 21.30 — **Тошкент янгиликлари,** 21.40— **Бедарак кетган** (бадиий фильм).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 14/XII да **Санъат усталари концерти,** 15/XII да **Трубадур.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/XII да **Оқ кабутар,** 15/XII да **Қирол Лир.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА 14/XII да **Қалам қошлигим,** 15/XII да **Жон қизлар.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Ўзбек цирки,** йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи **Иван Рубан** ва **қизиқчилар группаси.**

Кинотеатрларда

14 ДЕКАБРДА

Уруш ва тинчлик (2-серия) —САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 7 ярим ва 9-15 минутда).

Наташахоним —СОБИР РАҲИМОВ номли, НАВОИЙ номли (кечқурун).

Тошюракнинг ўғиллари (1 ва 2-серия —«ДРУЖБА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МИР», «СПУТНИК» (кечқурун).

Бу жуда муҳим —«СПУТНИК» (кеч соат 9 да). «ДРУЖБА» (кеч 9-50 минутда).

14, 15 декабрда
СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
БАССРда хизмат кўрсатган артист
ФАРИДА ҚУДАШЕВА КОНЦЕРТЛАРИ

Концертда: РСФСРда хизмат кўрсатган артист **М. Идрисов, Г. Ҳабибуллина** ва чолғу ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Тошкент Қишлоқ хўжалик институти ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари физколлоид ва органик химия кафедрасининг доценти Б. З. Ғаниевга отаси

Зокир ҒАНИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Киров кўчаси, 22-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор В3-02-49 дан В3-02-58 гача. Қўшимча телефонлар: секретариат ва иллюстрация бўлими — 5-62; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари бўлими—3-66; саноат, қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими — 3-66; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 7-83; фан, олий ўқув юртлари ва мактаблар бўлими — 7-83; физкультура ва спорт бўлими — 3-79; Ахборот бўлими — 3-78; (шаҳар телефони В3-65-57); хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 3-79; эълонлар бўлими — 5—07 (шаҳар телефони — В38142).

Р. 14118 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр. Г. 2923.